

ZAPISNIK

IX. skupne seje mestnega zbora in zbora proizvajalcev
Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane
dne 12. junija 1953

*in VIII. seja zbora proizvajalcev
MLO 19/6 1953*

Tiskala Triglavska tiskarna v Ljubljani

ZAPISNIK

IX. skupne seje odbornikov mestnega zbora in zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki se je vršila v petek, dne 12. junija 1953 od 16. do 22.45 ure v sejni dvorani MLO na Mestnem trgu št. 1.

Predsednik Mestnega ljudskega odbora **Avšič Jaka** začne sejo, ki je bila sklicana na podlagi 89. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin.

Zapisnik seje vodi **Pogačar Niko**, tajnik MLO.

Predsednik predlaga, da se za overitelja zapisnika izvolita ljudska odbornika **Bole Dušan** in **Delač Ivan**.

Soglasno sprejeto!

Seja je sklepčna, ker je od 68 odbornikov mestnega zbora prisotnih 60, od 47 odbornikov zbora proizvajalcev pa 37. Predhodno je izostanek opravičilo 12 odbornikov.

Odsotni so bili: **Bavcon Ljubo**, dr. **Benigar Jože**, **Kopitar Jože**, **Miklavc Angela**, **Vodopija Janko**, **Zupet Avgust**, **Baggia Franc**, **Štolfa Rafael**, **Vipotnik Albin**, **Žgank Franc**, **Žigon Fanči**. Izostanka niso opravičili: **Brilli Janez**, **Keber Jože**, **Klun Metod**, **Meljo Stane**, **Rojšek Franc**, **Rotar Ludvik** in **Trtnik Tone**.

K zapisniku VIII. skupne seje, ki ga prečita **Pogačar Niko**, pripomni ljudski odbornik **Dermastia Mara**, da je bil sklep obeh zborov, da se direktor klavnice **Pelko Gašper** suspendira, ne pa samo razreši, kot to stoji v zapisniku. Predlaga, da se zapisnik v toliko popravi.

Ocepek Lojze pojasni, da se mora v tem primeru direktor suspendirati, obenem pa tudi razrešiti, ker je bilo podjetje likvidirano.

Predsednik da zapisnik VIII. skupne seje s pripombo in predlogom **Dermastia Mare** na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

Predsednik predlaga naslednji dnevni red:

1. Razprava o dejavnosti Sveta za gospodarstvo Mestnega ljudskega odbora.

2. Izvolitev sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

3. Sklepanje o predlogih komisije za volitve in imenovanja.
4. Potrditev odločbe o imenovanju komisije, ki je bila postavljena na osnovi zakona o kmetijskem zemljiškem skladu.
5. Razprava in sklepanje o predlogu za ustanovitev »Gospodinjskega servisa« in o predlogu za prenehanje državnega gospodarskega podjetja »Modna konfekcija«.
6. Razprava in sklepanje o predlogih odločb o razlastitvi.

Pernuš Anka predlaga v imenu Sveta za prosveto in kulturo, da se na današnji skupni seji sklepa o proglačitvi II. in VII. gimnazije za popolni gimnaziji.

Predsednik da tako dopolnjen predlog dnevnega reda na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

1. RAZPRAVA O DEJAVNOSTI SVETA ZA GOSPODARSTVO MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA

Poročilo o dejavnosti Sveta za gospodarstvo Mestnega ljudskega odbora poda podpredsednik MLO Krese Leopold.

V svojih izvajanjih bi hotel predvsem govoriti o vprašanju principialne gospodarske politike Mestnega ljudskega odbora, v zvezi s tem pa pojasniti tudi nekatera vprašanja, ki se v zadnjem času pojavljajo na terenu. Mislim, da je že uvodoma treba podčrtati, da se naša gospodarska politika v bistvu ne more razhajati z osnovnimi principi naše državne gospodarske politike. Ta pa se razvija na osnovnih principih družbenega plana, katerega ena od najvažnejših nalog je, dokončati in zaključiti gradnjo ključnih objektov ter s tem sprostiti surovine in devizna sredstva za to, da bomo v bodoče lahko več dajali za zgradnjo objektov družbenega standarda in za potrebe na sploh, ki neposredno vplivajo na življenjski standard našega delovnega človeka.

Ko razpravljamo o gospodarskem položaju, ne moremo prezreti posledic suše, ki je težko prizadela našo državo in povzročila neizbežne posledice v življenju našega delovnega ljudstva. Samo dejstva, da smo za uvoz prehranbenih artiklov izdali 140.000.000 \$, da smo poleg tega utrpeli izgube ca 80.000.000 \$ samo zaradi tega, ker nismo mogli izvoziti koruze, dovolj jasno govorijo o težkem gospodarskem položaju, v katerem smo se znašli. Razumljivo je, da je tako stanje močno vplivalo neposredno tudi na našo proizvodnjo, ki se ni mogla razvijati in dvigati v taki meri, kot bi se sicer. Vse to pa ima seveda za posledico padec družbenega standarda. Dejstvo, da je bila kmetijska proizvodnja nizka, je imelo za posledico veliko povpraševanje potrošnika, na drugi strani pa majhno ponudbo in kot rezultat tega, povišanje cen živ-

ljenskih artiklov. Da je bilo v mesecu aprilu v Sloveniji pri kmetu tezavriranega 1.380.000.000 din je najbolj točen dokaz gornje trditve, istočasno pa tudi dokaz, da tudi naše mesto ni moglo ostati izolirano od vseh teh posledic. Istočasno kmetje v Ljudski republiki Sloveniji dolgujejo na davkih 650.000.000, Ljubljana sama pa 13.000.000 din.

Zanimiva je primerjava gibanja povprečnih cen v našem mestu tako z republiškim povprečkom, kakor tudi z ostalimi mesti v naši republiki in pa z nekaterimi mesti ostalih republik. Tako na primer ugotavljamo, da je povprečna cena za 80 %, pšenično moko v aprilu 1952 znašala v Ljubljani 54 din, t. j. prav toliko, kolikor je znašal republiški povpreček. V tem primeru ugotavljamo, da so bile cene v drugih krajih nižje, zlasti v Zagrebu in Beogradu, kar je z ozirom na bližino Vojvodine in Banata razumljivo. Isto stvar ugotavljamo tudi v letu 1953, ko cena bistveno poraste in doseže za navedeni artikel v mesecu aprilu ceno 120 din za 1 kg.

Primerjava cen za goveje sveže meso pa pokaže, da se je cena v Ljubljani od aprila 1952 dvignila od 160 din na 180 din. V tem primeru je cena v Ljubljani nižja, kot pa znaša republiška povprečna cena, nižja od cene na Jesenicah in Kranju. Povprečna cena v republiškem merilu znaša 185 din, na Jesenicah 190, v Kranju pa celo 200 din.

Zlasti zanimiva je primerjava cen za sladko mleko, ki smo jo v Ljubljani do nedavnega vzdrževali na višini 24 din, medtem ko je bila v vseh krajih Slovenije in pa tudi v ostalih republikah višja. V Mariboru 29 din, v Celju 30 din, na Jesenicah 30 din, v Kranju 27 din, v Zagrebu 25 din, v Beogradu 32 din, v Skoplju 40 din, v Sarajevu 40 din.

Cena za krompir je porastla od lanskega leta ož 16 din na 28 din. Isto ceno beležimo le še v Celju, medtem ko je v vseh ostalih krajih višja. Tako n. pr. v Mariboru 33 din, v ostalih republikah je dosegla celo preko 40 din, kar je razumljivo z ozirom na to, da v glavnem vse republike uvažajo krompir iz Slovenije.

Tudi primerjava cene za vino pokaže, da je tudi še danes cena v Ljubljani nižja v primerjavi z ostalimi kraji. Medtem, ko se prodaja vino v Ljubljani 150 din za 1 liter, ga prodajajo po isti ceni le še v Kranju, v Celju po 160 din, v Mariboru pa celo po 180 din.

Tudi primerjava cen tekstilnega blaga pokaže, da so cene v Ljubljani le redko kdaj iznad republiškega povprečka, da pa so znatno nižje v primerjavi z Mariborom, Kranjem in Celjem, pravtako pa tudi v primerjavi z ostalimi mesti drugih republik. Primer tiskanine, tkzv. cic za ženske obleke je stal v aprilu mesecu v Ljubljani 350 din za meter, v Mariboru 390 din, na Jesenicah 440 din, v Zagrebu 460 din, v Beogradu 400 din.

Res pa je, da te trditve ne moremo postaviti za otroške artikle, pri katerih so cene v Ljubljani vedno višje od republiškega povprečka in znatno višje od cen n. pr. Celja in Kranja. V zvezi s tem pa moramo

takoj ugotoviti, da je glavni razlog za tako stanje v tem, ker se trgovska mreža v Ljubljani še premalo bavi s prodajo teh artiklov, vsled česar konkurenca ne pride do izraza.

Če pogledamo še primerjavo cen za usluge, ugotovimo, da smo sicer iznad republiškega povprečka, vendar pa v primerjavi z Mariborom in Celjem, zlasti pa z mesti ostalih republik, znatno nižji. Delo za moško volneno obleko je v mesecu marcu veljalo 2.400 din v Ljubljani, medtem ko je v Mariboru bila cena 2.500 din, v Celju pa celo že 2.700 din. Mesti Beograd in Zagreb pa sta višji od Ljubljane za 400, odnosno skoraj 600 din.

Iz nekaterih gornjih primerjav je razvidno, da so cene v letu 1953 napram letu 1952 bistveno porastle, da pa ta pojav ni ostal izoliran le za Ljubljano, temveč lahko trdimo celo obratno, da je Ljubljana v primerjavi z drugimi mesti obdržala razmeroma najnižje cene. Vsekakor pa je občutno povišanje cen življenjskih artiklov bistveno vplivalo na življenjske stroške našega delavca in uslužbenca. Primerjava gibanja življenjskih stroškov za 4-člansko delavsko družino v Ljubljani nam pokaže, da so se življenjski stroški gibal takole: če vzamemo za osnovo mesec januar 1952, ugotavljamo, da so življenjski stroški začeli naraščati že v mesecu februarju 1952, da je porast trajal do aprila 1952, nato pa beležimo padec vse do septembra, ko dosežemo 95,1 %, oktobra pa začenja ponovni dvig, ki se zlasti močno odraža že v prvih mesecih leta 1953 in doseže v maju že 112,7 %, napram januarju 1952. V primerjavi z republiškim povprečkom pa moramo zopet ugotoviti, da je odstotek povišanja v Ljubljani nižji, tako imamo podatek, da so se življenjski stroški v republiškem merilu napram januarju 1952 dvignili na 114 %, medtem ko znaša povpreček za mesto Ljubljana v istem mesecu 105,1 %, kar je nedvomno zasluga naše trgovine. Če pogledamo strukturo življenjskih stroškov, ugotovimo, da odpade največji porast na cene živilskih proizvodov, t. j. za prehrano, najemnine, tobak in usluge, medtem, ko so se za obleko in obutev, kurjavo in razsvetlavo znižale cene. V primerjavi z januarjem 1952 in majem 1953 so se pri obleki znižale cene za 4,7 %, pri kurjavi pa v isti primerjavi za 32,3 %. Vzporodno z dviganjem življenjskih stroškov nas zanima gibanje nominalne plače. Ta je od marca meseca 1952 skozi vse leto 1952 stalno naraščala in je napram januarju 1952 dosegla 141 %. V januarju 1953 beležimo sicer padec napram decembru 1952, kljub temu pa porast od januarja 1953 do maja 1953 in sicer za 3 %. Naraščanje nominalne plače ima nedvomno za posledico zvišanje življenjskih stroškov, ker je bilo blaga na trgu manj, povpraševanje pa se je zaradi povečanja kupne moči povečalo, sledi torej nujno povišanje cen, v končnem pa seveda zniževanje življenjskega standarda. Da se plače povečujejo, zlasti koncem leta 1952 in začetkom 1953, moramo razloge za to iskati v izplačevanju tkzv. presežnih plač, o katerih je bilo tudi govora že na naših skupščinah.

Če napravimo sedaj isto primerjavo še s 4-člansko uslužbenko družino, zasledimo v bistvu isti pojav, le s to razliko, da so se življenjski stroški uslužbenca povišali za 3 %₁ manj, kot pri delavski družini, to pa iz razumljivih vzrokov, ker se v teh družinah troši manj za hrano kot v delavskih družinah. Primerjava nominalnih plač pa pokaže, da so te porasle pri uslužbencih še za 1 % več kot pri delavcih, kar kaže, da so pri delitvi presežkov potegnili relativno več kot delavci.

V zvezi s tem bi hotel navesti še podatke o povprečnih plačah vseh zaposlenih ljudi v Ljubljani. Ta povpreček znaša, upoštevaje 3 mesece letošnjega leta, povprečno mesečno 8.698 din in je za 170 din nižji od republiškega povprečka. Če pa vzamemo samo primerjavo delavcev, znaša mesečni povpreček 8.421 din, ki je za 195 din višji od republiškega povprečka. Povprečne mesečne plače vseh uslužbencev pa znašajo 9.173 din in so za 24 din višje od republiškega povprečka.

Če primerjamo povprečne plače zaposlenega osebja v proračunskih uradih in ustanovah z republiškim povprečkom, je povpreček v Ljubljani za 849 din višji, kar je razumljivo z ozirom na to, da je Ljubljana center republiških ustanov in s tem znatnega števila visoko kvalificiranih uslužbencev. Tudi primerjava povprečkov zaposlenih v gospodarstvu kaže, da so povprečne plače v Ljubljani za 255 din višje od republiškega povprečka in znašajo 8.743 din.

Primerjava povprečnih plač v posameznih panogah gospodarstva pokaže, da so povprečki v Ljubljani višji od republiških z izjemo v industriji, kjer je primer ravno obraten in je republiški povpreček za 356 din višji od povprečka v Ljubljani, v trgovini pa n. pr. za 415 din višji od republiškega povprečka.

S podatki o povprečnih plačah sem imel namen pokazati le primerjavo s stanjem v republiki, ki dokazuje, da položaj v Ljubljani ni slabši, kot pa morda v drugih krajih republike. Ne mislim pa s tem popravljati prvotne trditve o povišanju življenjskih stroškov, kar je zahtevalo padec življenjskega standarda in seveda rodilo nezadovoljstvo med prebivalstvom. Smatram seveda kot popolnoma nepravilno in nesamokritično, da se je to stanje, na katerega so neposredno vplivali že opisani činitelji, kot je posledica suše — pomanjkanje blaga na eni strani in na drugi strani dviganje kupne moči — začelo povezovati z vprašanjem gospodarske politike Mestnega ljudskega odbora, oziroma z vrsto vprašanj, ki neposredno niti ne spadajo v delokrog Mestnega ljudskega odbora. Mislim pri tem predvsem na poplavo kritike, ki se je v zadnjih tednih iznesla na ureditev trgovine in gostinskih obratov na področju mesta Ljubljane.

Dejstvo je, da se je na področju Ljubljane v letu 1952 in 1953 investiralo za ureditev trgovskih in gostinskih obratov skupaj 121 milijonov 800.000 din. Od tega je bilo iz sredstev Mestnega ljudskega odbora

investiranih skupaj 46,222.000 din, ostale investicije pa so bile izvršene iz sredstev podjetij samih.

Za ureditev trgovinskih lokalov je bilo skupaj investirano 35 milijonov 381.000 din, od tega iz sredstev Mestnega ljudskega odbora 18,929.000 din. Danes slišimo kritike, češ zakaj tako moderni in luksuzni lokali. V kolikor je ta kritika splošna, je tudi neutemeljena in kaže na to, da se še nismo otresli vplivov tkzv. administrativnega vodenja našega gospodarstva, ko je bila vsa proizvodnja in tudi distribucija plansko dirigirana. Takrat je bilo glavno samo vprašanje blagovnih fondov, danes pa stopa v ospredje zakon ponudbe in povpraševanja, ki je prinesel v naše življenje sprostitev celotnega našega gospodarstva. Ta pa zahteva kulturno trgovino, kulturno postrežbo, ki sta brezdvoma odločujoča v konkurenčni borbi v trgovini.

Danes v resnici lahko ugotavljamo, da se med podjetji vrši konkurenčna borba tako za ureditev, kakor tudi za kulturno postrežbo, saj mora sleherni izmed nas pošteno priznati, da raje gre v trgovino, kjer bo dobro postrežen, kjer bo izbira večja, kot pa v zanemarjen in slabo založen obrat. Če govorimo o investicijah v trgovske lokale, potem mislim, da je prav, da tudi mi v Ljubljani, tako kot povsod po svetu, razpravljamo o smotrnosti vložene investicije, predvsem z vidika njene rentabilnosti. Če pogledamo stvari s te strani, potem bi lahko navedli samo nekaj primerov, ki pa dovolj jasno odgovarjajo na vrsto postavljenih vprašanj. Podjetje »Slovenija-vino« je uredilo lep, moderen lokal na Cankarjevi cesti, ki ga moramo praktično smatrati kot nekaj stalen razstavnih prostor podjetja, ki pa je za prosep podjetja velike važnosti. Podjetje je vložilo v to investicijo 480.000 din in se mu bo ta investicija amortizirala še prej kot v 4 letih.

Podjetje »Mesnina« je uredilo obrat v Čopovi ulici, za kar je investiralo 3,399.000 din. Podjetje opravi mesečno povprečno 3,325.000 din prometa. Tudi v tem primeru bo investicija amortizirana že v 4 letih. Mislim, da bi morale vse mesnice biti na takem nivoju.

Podjetje »Tkanina« je preuredilo lokal v pasaži Nebotičnika in je investiralo v to 1,684.000 din. Takoj ob otvoritvi lokala je znašal povprečni mesečni promet 5,030.000 din, danes pa znaša že 6,730.000 din, torej se je dvignil promet za 32,2 % in bo investicija amortizirana že v dveh letih.

Iz sredstev Mestnega ljudskega odbora je bilo v ta lokal investiranih 1,369.000 din.

Podjetje »Slovenija-sport« je preuredilo lokal na Titovi cesti in investiralo za to 6,000.000 din. Podjetje dosega mesečno povprečno 4 milijone 500.000 din prometa. Investicija bo amortizirana v ca. 5 letih.

Podjetje »Dom« na Cankarjevi cesti je preuredilo poslovni lokal brez prispevka Mestnega ljudskega odbora, investicija je znašala 1,839.000 din. Povprečni mesečni promet znaša 1,200.000 din ter je napram letu 1952 porasel za 12 %. Adaptacija tega lokala bo amortizirana

prej kot v 3 letih, poleg tega pa moremo povedati še to, da odpade na celotni promet tega podjetja 40 % izkupička na tujce.

Za preureditev gostinskih obratov je bilo skupno investiranih 36,495.000 din, od tega iz sredstev Mestnega ljudskega odbora 27 milijonov 293.000 din. Preurejenih je bilo skupno 8 lokalov. Ljudski odbor je prispeval k ureditvi 6 lokalov, predvsem hotela »Turist«, »Bellevue«, »Na Ajdovščini«, »Grajski restavraciji«, »Unionu« in »Volgi«, medtem ko je bil obrat »Šestice« preurejen iz sredstev podjetja, hotel »Slon« pa delno iz sredstev podjetij oziroma iz republiških sredstev.

Sredstva, ki jih je vložil v te investicije Mestni ljudski odbor, so bila dana iz rednih investicijskih kreditov, odobrenih Mestnemu ljudskemu odboru v višini 30,000.000 din od Sveta za gospodarstvo LRS.

V Ljubljani imamo vrsto podjetij, ki imajo monopolni značaj. Ta podjetja nimajo težnje in ne vodijo računa o zniževanju cen. Mi pa vemo, da se cene znižujejo samo s konkurenco. Prav zaradi tega je Mestni ljudski odbor težil za tem, da odpirajo trgovine direktno tovarne. Nekaj takih trgovin so tovarne že postavile, med njimi tudi nekaj tovarn in podjetij iz drugih republik. V tem nas tendenca šovinizma ne sme zavirati. V Ljubljani imamo takih trgovin 14. Z njimi nismo samo ustvarili konkurenco, temveč dobi Mestni ljudski odbor od njih letno 3,000.000 din v svoj proračun. Poleg tega so ta podjetja preuredila lokale popolnoma na svoj račun.

V kolikor so se pri urejevanju lokalov vršili taki primeri, da so se nekatera dela vršila po večkrat, da se je v istih lokalih preurejalo v nekaj mesecih po dvakrat ali celo trikrat, se v celoti pridružujemo h kritiki vseh tistih objektivnih kritikov, ki se ne strinjajo s trošenjem sredstev na tak način. Glede principielnega vprašanja urejevanja obratov pa mislim, da bi bilo le pravilno in da tudi Mestni ljudski odbor ni imel več nobene pravice s kakršnimikoli administrativnimi ukrepi posegati v delo podjetij, oziroma se vtikati v sklepe delavskih svetov in nastopati proti njihovim odločitvam. Nasprotno pa je Mestni ljudski odbor odgovoren, da se bori proti razsipništvu, obenem pa vodi skupno s sindikati borbo za vzgojo naših delavskih svetov. Mestni ljudski odbor se administrativno lahko vtika v delo delavskih svetov samo v primeru, ko se delo vrši v nasprotju s splošnimi zakoni oziroma zakonom o samoupravljanju podjetij. S tem hočem reči, da je take napake, o katerih smo prej govorili, možno odpraviti samo z množično kritiko in vzgajanjem upravnih organov podjetij. Inšpekcije Mestnega ljudskega odbora pa bi, kot že rečeno, vršile predvsem nadzor, da se dela izvajajo po zakonu. Zaradi pojavov, da so se sredstva trošila prekomerno, je Gospodarski svet Mestnega ljudskega odbora formiral posebno komisijo, katere naloga je, da poleg gradbene inšpekcije Mestnega ljudskega odbora vrši kontrolo nad tem, da se sredstva, namenjena za investicije, trošijo smotrno in gospodarsko.

Ločeno od tega vprašanja pa je seveda treba postavljati vprašanje kriminalitete v našem gospodarstvu, ki se pojavlja in proti kateri je treba, da nastopimo z najostrejšimi in učinkovitimi ukrepi. Ne moremo pa govoriti to, kar se čuje, da je ta kriminaliteta posledica delavskega upravljanja. Tega ne trdim in mislim nasprotno, da se je sistem delavskega upravljanja pokazal kot pozitiven; če pogledamo nazaj zapisnike skupščin Mestnega ljudskega odbora, vidimo, kako velik uspeh je bil dosežen. Narodni dohodek smo povišali za dve milijardi, kar dokazuje, da je sistem kot tak pravilen. Da kriminaliteta ni še bolj porasla, je tudi zasluga delavskih svetov. Danes se odkriva vedno več primerov kriminala prav zaradi budnosti naših ljudi, ki se danes že bolj zavedajo, da je to skupna lastnina. Istočasno pa je posledica kriminala slaba zavest naših delavskih svetov in celih kolektivov, njih liberalni odnosi do ljudske imovine in celotnega poslovanja. Če bi bila ta budnost večja, kriminala ne bi bilo treba odkrivati, ker bi bil že apriori odkrit. Zadnji čas se veliko razpravlja o tem, kar je samo pozitiven pojav v našem mestu, obenem pa daje slabo luč s tem, da se kljub temu ne doseže, da bi ta kritika pozitivno odjeknila tudi v naših podjetjih. Tako nimamo niti enega primera, da bi se delavski svet podjetja sestal in pregledal celotno poslovanje svojega podjetja, če morda ni tudi pri njih kaj podobnega. Krivda takega brezbrizja pa je v tem, da naši delavski sveti zakonsko niso opredeljeni. Delavski sveti imajo po zakonu določene samo pravice, nimajo pa določene dolžnosti. Če podjetje propade, se upravni odbor podjetja razide, nihče pa materialno ne odgovarja za ta propad podjetja.

Da zastopa Mestni ljudski odbor tako stališče, dokazujejo primeri razkrinkavanja nepravilnosti v podjetjih, ki jih je že doslej odkrila tukajšnja gospodarska inšpekcija. Tako n. pr. podjetje »Žaga« Ljubljana, kjer je tukajšnja gospodarska inšpekcija odkrila nepravilnosti, ki gredo v več milijonske zneske. Ta pojav je bilo težko odkriti zaradi tega, ker je podjetje imelo poslovne zveze po vsej Sloveniji in vse poslovanje ni šlo skozi podjetje. Tega kriminala ni bilo mogoče odkriti v podjetju, temveč šele na terenu.

Odkritje takih kriminalnih pojavov je težje posebno zato, ker nimamo v gospodarski inšpekciji Mestnega ljudskega odbora dovolj kvalitetnega kadra.

Podobna stvar je bila tudi v podjetju »Modna konfekcija«. Imamo dve vrsti kriminala: kriminal, ki je direktna kraja in drugi, ki je v svojem bistvu tudi kriminal — mislim pojave, ko se obidejo naše uredbe na katerikoli možen način. Tak je bil primer podjetja »Modna konfekcija«, kjer je upravni aparat z namenom, da skrije dejansko stanje, beležil v knjigovodstvu višje cene zalagam kot so faktično bile, prikazoval podjetje aktivno in na ta način dobival dodatne bančne kredite.

Zelo masovne so razne mahinacije v trgovski mreži, kjer je gospodarska inšpekcija pri letnih inventurah izsledila vrsto nepravilnosti. Letna inventura trgovskega podjetja »Koloniale« je pokazala v vseh poslovalnicah 466.436 din manjka, od tega samo v eni poslovalnici 162 tisoč 568 din. V podjetju »Preskrba« 433.426 din, v podjetju »Hrana« pa višek za 558.494 din. V podjetju »Hranila« Ljubljana-Polje v štirih poslovalnicah in skladišču primanjkljaj v višini 1,483.000 din. V podjetju »Prehrana« je bilo na podlagi blokov ugotovljeno 654.877 din primanjkljaja.

Iste stvari se dogajajo tudi v gostinskih podjetjih, kjer je n. pr. v gostilni »Vinska trta« ugotovljen manjko 87.726 din.

Tudi pregledi v pekarnah kažejo na velike nepravilnosti. Teža kruha ne odgovarja in je pregled pokazal, da ima povprečno vsak kilogram — komad kruha 2 dkg izpod predpisane teže, to seveda prinese posameznim pekarnam neke viške na račun potrošnika. Izračun je pokazal, da znaša ta manjko na področju mesta Ljubljane ca. 450 kg moke ali 16.465 din dnevno. Te trditve dokazujejo predvsem pregledi v pekarni »Poljane«, pekarni »Breg«, Karlovska cesta itd. Primer kriminalnega pojava v pekarnah kaže, da je potrebna dejansko masovna kontrola s strani samih potrošnikov. Dokler ne bodo potrošniki klicali za take pojave direktorje prizadetih podjetij na svoje zборе volivcev, kjer bodo morali dajati odgovore za nepravilnosti, toliko časa se bodo ti pojavi še ponavljali. Skratka, to zavisi popolnoma od zavesti ljudi samih.

Prikazal sem vam en del manjšega kriminala, ki ga dnevno odkriva naša gospodarska inšpekcija. S tem v zvezi se večkrat pojavlja vprašanje, zakaj se stvar prej ne kontrolira in tako pojavi že vnaprej ne preprečijo. Dejstvo je, da dejansko odkrivamo stvari šele takrat, ko so prekrški že izvršeni. Že prej pa sem omenil, da morajo tu odigrati svojo vlogo delavski sveti.

Stvar, ki je rodila večje govorce, je zadeva Mestne klavnice. Vsa stvar je sedaj pred sodiščem, ki jo bo do kraja razčistilo. Ugotovljen je predvsem kriminal nabavljavec. Poleg svojega poslovanja so se bavili tudi s prekupčevanjem z različnimi artikli, ki ne sodijo v klavnico, kot limonami in podobno. Dobičke so si deloma delili, deloma pa vlagali denar v neke stroje, kar pa jih ne opravičuje, čeprav gre v tem primeru za skupno korist.

Ob zadnjem zvišanju cen mesu je zbor proizvajalcev poslal v Mestno klavnico posebno komisijo z nalogo, da preveri upravičenost povišanja cen. Ta komisija je ugotovila na podlagi kalkulacij, da je povišanje cen upravičeno, da tu ni drugega izhoda. Pri tem pa je ostro obsojati, da v Mestni klavnici ni najti niti enega človeka, ki bi bil vsaj sedaj po vseh teh dogodkih pripravljen v bodoče se boriti proti takim pojavom in vzeti stvari kritično v roke. Tu pa je krivda tudi samega Mestnega ljudskega odbora. Priznati moramo, da bi v teh primerih zboljšana organizacija naše kontrolne službe tudi po upravni liniji lahko dosegla

izboljšanje takega stanja. Tudi v teh primerih se jasno kaže pomanjkanje zadostnega in strokovno sposobnega kadra v aparatu Mestnega ljudskega odbora. Postavljanje določenega števila uslužbencev od vrha navzdol z administrativnim ukrepom mora v vsakem primeru prinesiti gospodarsko škodo ne samo ljudskim odborom, ampak celotni naši skupnosti. Stališče, ki smo ga zastopali ob reorganizaciji, da je treba število kadra zreducirati na minimum, je pravilno v toliko, v kolikor iz tega ne izvirajo škodljive posledice. Podcenjevati kontrolno in revizijsko službo, zlasti danes, pomeni izgubljeni v našem gospodarstvu težke milijone. Lahko trdimo, da nam sposoben in dober revizor toliko koristi, da so izdatki za njegovo plačo pokriti že v tednu njegovega uspešnega dela.

Druga stvar, ki spada v vrsto pojavov, o katerih se veliko govori po terenih, je zadeva bivšega načelnika gospodarskega oddelka Štefana Edija. Ta stvar je toliko bolj kritična, ker je bolj groba. Saj to je bil človek, ki je nekaj let užival največje zaupanje našega vodstva in naše Partije in je izkoristil zaupanje v osebne koristi. Kot nam je znano — podrobnosti tu ne morem navajati, ker bo iste pokazala šele preiskava — je izkoristil svoj položaj in avtoriteto, katero si je pridobil še v času administrativnega sistema kot pomočnik ministra za trgovino in preskrbo. On je izkoristil položaj in ugled, ki ga je imel, in nihče mu ni prišel na sled že vsled tega, ker si kaj takega ni mogel misliti. Svoj položaj je izkoristil zlasti preko podjetij. Najbolj nedopustna stvar pa je to, da so mu šla ta podjetja na roko tudi v tem, kar je v nasprotju s samim zakonom.

Tako je v banki večkrat dvigal posojila za pohišstvo in razne druge stvari, na kar pa blaga ni dvigal v trgovini, temveč se je dogovoril s podjetjem, da mu je direktor izplačal denar, mesto dal blago. To je že prekršek podjetja. Štefan je imel dolg na popravilo hiše svoje matere in razumljivo je, da je za to potreboval denar. To bi še nekako razumeli, če bi denar, ki ga je na ta način dobil, res porabil za popravilo hiše. S tem denarjem pa je zopet šel v drugo podjetje, ki mu je dalo blago, in s tem blagom so prekupčevali v Vojvodini ali ne vem kje, ter je večje število ljudi s tem zaslužilo denar. Takih manjših ali večjih deliktov v povezavi s podjetji je bilo več. Nekaj od teh je bilo brez vednosti podjetja, nekaj pojavov kriminala pa je bilo tudi zavestno organiziranih. Kako daleč je šlo to in kakšna je vrednost, to bo pokazala do kraja šele zaključna preiskava in proces sam. Tu se upravičeno postavlja vprašanje, kako je mogoče, da tega nismo prej odkrili. Priznati moram, da obstoja tudi dejanska krivda samega Mestnega ljudskega odbora in Gospodarskega sveta, velika krivda pa je tudi na meni samemu, kot njemu nadrejenemu organu. Tu pojasnim samo lahko, da so bile v glavnem te večje stvari, ta tipičen kriminal, izvršene šele v zadnjem polletju, ko je Štefan hodil z raznimi sumljivimi ženskami itd. Ljudi na takem

položaju je težko odkriti, ker si človek, kot sem že rekel, težko predstavlja nekaj takega. Sum je odvrnil tudi s tem, da je bil on tisti, ki je dejansko svojega pajdaša osebno prijavil na Javno tožilstvo. Vidi se, da je bilo to vse v naprej preračunano. Tudi takrat, ko smo že dobili signale od notranje uprave, si še vedno nismo mogli misliti, da je to resnica, ter nismo energično proti njemu ukrepali. To kaže, da moramo biti v bodoče pri sličnih stvareh bolj previdni. Pri tem pa se moramo zavedati, da kriminal ni samo direktna kraja, temveč tudi tam, kjer se tolerirajo razne uredbe — pa čeravno grede potem sredstva za skupnost. To naj bo velika šola za nas vse. Toliko o zadevi Štefana. Vendar smatram, da je nepravilno zadevo povezovati s splošno političnim problemom in posojilom. Čim večja bo kontrola, tem manj bo takih Štefanov. V zvezi s tem je bil sprejet sklep Gospodarskega sveta MLO, da za vsako ceno poveča število članov gospodarske inšpekcije v aparatu MLO. Praksa je jasno pokazala, da na teh stvareh ne kaže štediti.

Vse ugotovitve kažejo jasno na to, da dosedanji sistem dela in nagrajevanja v trgovskih podjetjih ni bil pravilen. Prav za to se tudi pripravlja nova uredba, ki bo prinesla bistvene spremembe tudi v tem vprašanju. Naloga nas vseh je boriti se proti neupravičenim zaslužkom v trgovini, prav tako pa tudi proti anarhičnemu dviganju plačilnega fonda. Nova uredba o davku na sklad za plače, je prav gotovo eno od močnih orožij za to, da se v bodoče preprečijo povišanja povprečnih zaslužkov. Opažamo pa, da prav ta uredba povzroča precej negotovanja in da posamezna podjetja in tudi posamezniki skušajo prikazati uredbo kot destimulativno za naše gospodarstvo.

Opažamo tudi, da so včasih dobički v trgovini plod trenutne tržne situacije. Danes smo šli na sistem svobodnega tržnega gospodarjenja in ne moremo iti nazaj. V tej zvezi se ponekod skuša prepričevati, da je zgrešeno naše delo, da moramo iti nazaj na administrativni način, na karte. Vendar je te slabosti v naši trgovini potrebno preprečiti z drugimi merami. Tu bi opozoril, da imamo v trgovski mreži tudi artikle, za katere ni najbolj smotrno vplivati, da se jim cene znižajo. To so predvsem razni luksuzni predmeti, artikli, ki jih še ni dovolj in podobno. Nepravilno bi bilo, da bi se taka situacija izkoriščala, da bi podjetja delila na račun visoke dobičke, s tem pritiskala na kupno moč in zniževala standard ne samo sebi, temveč tudi onim, ki nimajo možnosti delitve višjih plačnih fondov. Iskati je zato virov, da grede ta sredstva nazaj v družbeno korist. Eden od teh ukrepov, ki vplivajo na to, je že uredba o davku na presežke plač. Potrebno je vedeti, da je ta uredba pravilna in izdana v pravem času, za kar jo je potrebno spoštovati. Imamo pa primere, o katerih sem že prej govoril, da skušajo podjetja in posamezniki te uredbe izigravati. Tako imamo ljudi, ki se pravilnosti in upravičenosti te uredbe ne zavedajo in skušajo z demagoškimi parolami kritizirati to uredbo in jo prikazati kot destimulativno za naše

gospodarstvo. S tem v zvezi poizkušajo nekatera podjetja poviševati povprečni plačni fond. V nekaterih primerih, kjer je šlo za delavce, ki delajo pri zdravju škodljivih delih, smo na te poviške pristali. Ponekod pa naletimo na grobo izigravanje. Povem naj samo primer: Tovarna »Teol« je zaprosila za tako povišanje ne samo za delavce pri zdravju škodljivem delu, temveč tudi za direktorja, ki zahteva tudi povišanje plače z ozirom na to, da je njegovo delo zelo naporno in težko. Ta primer kaže na absolutno nerazumevanje te uredbe. Vedeti je pri tem, da višina plače ne dviga standarda, temveč dviga standard količina blaga. Tipičen primer naj nam bodo zadnji dogodki na Češkem.

Podoben ukrep, kako dobiti nazaj sredstva od trgovine, je povišanje najemnim za poslovne prostore. O tem vprašanju je veliko govora. Špekulacija je v zvezi s tem razglasila parolo, češ saj bo tako povišek prešel na ramena potrošnika. Gotovo je, da se bodo ob povišanju najemnin vršili tudi primeri, da bodo podjetja skušala to breme prevaliti spet na potrošnika. Znani so že primeri, ko špekulantje izigravajo to povišanje s tem, da prekomerno povišujejo cene uslugam. Če bi n. pr. hoteli prevaliti ves povišek na potrošnika, bi n. pr. morali dvigniti ceno za 100 din, dvignili pa so jo za 200 din, češ saj potrošnik nima kontrole nad tem. Proti takim pojavom je voditi javno borbo. Vendar pa je izračun samo pri nekaterih podjetjih pokazal, da so take tendence nepravilne in neupravičene. V podjetju »Na-Ma« bi zaradi povišanja najemnine odpadlo na 1000 din nakupljenega blaga 4,5 din več, kot pa je moral plačati potrošnik do sedaj, v podjetju »Volna« 4,6 din, v podjetju »Preskrba« 13,6 din.

Podal bom še nekaj pripomb v zvezi s preskrbo z mlekom. Kakor je znano, smo lansko leto zadolžili s preskrbo z mlekom Zadržno zvezo. Ta prenos je bil utemeljen z razlogom, da bo Zadržna zveza preko svojih zadrug, ki so že organizirane, lahko nabavila več mleka in po nižji ceni, ker bodo stroški manjši. Drug razlog za prenos je bil ta, da je to podjetje prevzelo investicije nove moderne mlekarne, ki jo gradimo v Ljubljani in bo prihodnje leto že dograjena. Takrat je Zadržna zveza prevzela obveznost, da ceno mleku ne bo povišala — seveda ob normalnih prilikah. Imeli pa so smolo v tem, da so se preveč zanašali na svoj zadržni aparat, ki ni opravil svoje naloge pri zbiranju mleka. Tu moramo omeniti, da je naše podjetje »Mleko« imelo veliko svojega aparata, ki je organiziral zbiranje mleka po vaseh, kar pa je ogromno stalo. Zadržna mreža ni bila v stanju vsega mleka zajeti v dovoljni meri. Eden od glavnih razlogov, da ni bilo zajetega dovolj mleka, je suša, ki se šele sedaj kaže v vsej krutosti. Nasprotno pa poznam tudi primere, da je nekaj kmetov v Suhi Krajini, ki bi radi prodali mleko, pa ni odkupovalcev zanj. Vendar je teh kmetov tako malo, kraj pa tako oddaljen, da bi zajetje tega mleka bilo zvezano z prevelikimi stroški. Drug razlog pomanjkanja mleka je to, da imajo kmetje, kot sem že omenil, preko ene

milijarde denarja, ki jim leži neizkoriščen, ter jim ni do tega, da bi mleko ponujali. Ne mislim zagovarjati situacije, vendar je treba upoštevati, da to ni problem samo Ljubljane, temveč je to skupen problem, ter je mleka primanjkovalo tudi v drugih krajih. V mesecu februarju in marcu smo razpravljali o tem, kaj storiti. Tedaj smo ugotovili, da cena mleku ne odgovarja. Sklicali smo konferenco zastopnikov raznih mest in strokovnjakov in razpravljali o tem, kako bi uspeli povečati količine mleka z dvigom cene. Prišli smo do splošnega sklepa, da bi v tistem času, ko so se dvignile cene moki, olju, ko se je govorilo o znižanju otroških dodatkov, ko je bilo govora dalje o ponovnem zvišanju najemnin za stanovanja, povišanje cene mleku ne prineslo rezultata, ki smo ga hoteli doseči. Če bi zvišali takrat cene mleku ob taki politični situaciji, bi doživeli fiasko. Posebno pa ne bi bilo primerno takrat zviševati cene iz tega razloga, ker mleka verjetno kljub temu ne bi mogli dobiti v zadostnih količinah in bi to politično zelo težko opravičili. Na povišanje cene mleku smo šli šele tedaj, ko se je pokazalo, da je proizvodnja večja. Čim bi dvignili ceno, mleka pa ne bi bilo, bi bila ta kritika upravičena. Danes mi je neki tovariš stavil vprašanje, na katerega moram odgovoriti. Govorice so, da je Mestni ljudski odbor baje sklenil neko pogodbo, na podlagi katere je garantirano samo 8.000 litrov mleka za preskrbo otrok in da je stvar Mestnega ljudskega odbora, v koliko preostale količine ne predela v mlečne proizvode, ki prinašajo dobiček. Naša praksa je in bo tudi v bodoče, da niti za trenutek nismo prenehali borbe za koristi našega potrošnika. Že prej sem povedal, da smo kljub znani komercialni konjunkturi, ko so nam pred nosom preplačevali blago, vzdržali ceno krompirju na 18 din za 1 kg, to smo uspeli brez kakršnegakoli vtikavanja v kompetence podjetij.

V preskrbi moke danes ni več anarhije. Anarhija je trajala dva do tri dni, ko so skušali špekulantje pokupiti moko in se s tem okoristiti. Zahvaljujoč našemu trgovskemu kadru, ki smo ga pripravili za skupno borbo proti špekulantom, je stanje danes zopet normalno. Popolnoma jasno je, da nihče od nas ne bi mogel tu drugače delati.

Glede mleka bi še pojasnil, da ni res, da se je mleko dobavljalo iz Murske Sobotne. Taktično pa je zaenkrat še pravilno, da mleko zbiramo v zunanjih predelih, ker imamo s tem možnost borbe proti špekulantom iz ljubljanskega bazena. Dokler nismo imeli tega mleka od zunaj, so ga domači špekulantje prodajali po 50 din. Danes so morali cene znižati, ker jih je k temu prisilila nižja cena in dovoljne količine. Te špekulante okrog Ljubljane bomo na ta način prisilili, da nam bodo v doglednem času sami ponudili mleko in tako bo podjetje »Mleko« z njimi sklenilo dogovor, da ne bodo dajali mleka samo v času, ko ga je dovolj, temveč preko celega leta, kot je bilo to v preteklih letih. To pa ne zavisi od naše želje, temveč konkretno od davčne politike in ostalih ukrepov oblasti.

Trenutno prihaja mleko iz sledečih krajev: iz Vrhnike, Brezovice 1600 litrov, iz Borovnice 900 litrov, Stične, Grosupelj 1100 litrov, Dol—Dolsko 1000 litrov, Polhovgradec ga daje 600 litrov, Rakek—Stari trg 700 litrov, Prestranek—Postojna 1950 litrov, Sežana—Hruševje 3500 litrov, Škofja Loka 900 litrov, Kočevje—Vel. Lašče 1700 litrov, Šentrupert 770 litrov, Brežice 600 litrov, Ptuj—Murska Sobota 4500 litrov, skupno torej 19.820 litrov. Ti podatki prikazujejo običajno dnevno povprečje dobavljenega mleka. Te količine so zbrane od večerne in jutranje molže, od prejšnjega in istega dne. Od skupne količine dobavljenega mleka, nam pride v mlekarski obrat ca 8300 litrov mleka pasteriziranega, ostale količine pa so celo v neshlajenem stanju. Pod vplivom vremenskih neprilik in dolgotrajnega prevoza nastopa razkroj v mleku že pred pasterizacijo.

V Ljubljano pride največ mleka iz oddaljenih krajev. Iz bližnje okolice ga je le 27 %. Dobava mleka iz oddaljenih krajev je kritična predvsem v vročih poletnih dneh. Čim bomo dobili novo moderno mlekarno, bo ta nedostatek odpravljen. Sedaj pa je, kot že povedano, kritičen.

Navedel bom še primerjavo odkupnih cen mleka v letu 1951 z dosežanimi cenami. V Ljubljani je bila v letu 1952 odkupna cena mleka 17 din, danes 22 din, v ožji okolici 1952 16 din, danes 21 din, v Grosupljem v letu 1952 16 din, sedanja cena 19 din, v Stični leta 1952 14 din, sedanja cena 18 din, v Vel. Laščah leta 1952 14 din, sedanja cena 18 din in v Loški dolini leta 1952 15 din, sedanja cena 18 din.

Drugo vprašanje, ki je predmet široke diskusije je prodaja eno in dvostanovanjskih hiš. Kakšen je namen prodaje teh hiš, smo že obrazložili tako na prejšnjih zasedanjih, kakor tudi v dnevnem časopisju, zato o tem ne bom več govoril. Zvezna uredba predvideva prodajo teh hiš na komercialni način. To ne zato, da bi se oškodovalo delovnega človeka, temveč ravno radi tega, da se omogoči delovnim ljudem priti do prepotrebnihih stanovanj. Nekateri trdijo, da bi se morala ta prodaja vršiti na socialen način. Na to pa vplivata dva vzroka, ki govorita proti. Mestni ljudski odbor smatra, da so te hiše breme, saj zahtevajo visoke stroške vzdrževanja in tudi z event. večjo najemnino ne bodo postale rentabilne. Skratka te hiše pomenijo obremenitev ljudskega odbora. Drugič bi z odprodajo teh hiš pridobili na tak komercialni način prodaje čim več sredstev za izgradnjo novih stanovanj. Prodaja 140 hiš bi po povprečnem računu minimalno prinesla 120 do 130 milijonov dinarjev, s katerimi bi Mestni ljudski odbor lahko zgradil 70 do 80 novih stanovanj, ter bi s tem omilil stanovanjsko krizo. Če pa damo hiše v nakup po socialnem principu, pridejo ljudje ob stanovanja. Širijo se govorice, da bi s prodajo hišic bilo zvezano veliko preseljevanje, toda to preseljevanje bo kljub temu, samo novih hiš ne bo. Stremimo za tem, da bi hiše prodali za gotovino, da bi na ta način pričeli že letos z gradnjo novih stanovanj. Verjetno bomo morali od tega tudi odstopati in pristopiti k plačevanju na obroke. Poleg tega je predlog Gospodarskega sveta MLO, da na-

pravimo pri prodaji hiš tudi izjeme v tem smislu, da se dopušča za posamezne primere, ko gre n. pr. za invalide in podobno — tudi odstopanje od tega principa komercialne prodaje, vendar naj o poedinih slučajih odločata mestni zbor in zbor proizvajalcev kot celota.

Kar se tiče špekulacije pri nakupu teh hiš, se moramo zavedati, da imajo dejansko denar tisti, ki so ga imeli priliko pridobiti na en ali drug način. Imamo razne špekulante in znan nam je primer trgovskega potnika, ki je v enem letu zaslužil na proviziji 800.000 din, pa ga ne moremo zapreti, ker je po pogodbi imel pravico do te provizije. Za nas je boljše, da tak človek vложи denar v hišo, mesto, da ga hrani neizkoriščenega. V kolikor pa gre za slučaje kriminala, imamo vse možnosti, da proti njim kazensko postopamo. So pa tudi primeri, ko dobe ljudje denar z raznimi dotami, dediščinami, prodajo raznih nepremičnin in podobno. Ljudje računajo s tem, da bo najemnina večja, da bo enkrat morala odgovarjati sedanjemu stanju.

Spregovoril bom še par besed o razpisnem mestnem posojilu. Ljudje skušajo sedaj povezovati to posojilo s pojavi kriminala. Tu moram poudariti, da prvič ta kriminal ni osamljen pojav in niti ne more nihče garantirati, da ga več ne bo, to je odvisno od uspešne kontrole. Kriminala je danes dosti po celi državi ter je nemogoče, da ga povezujemo z razpisom posojila. Postavlja se vprašanje, zakaj se mestno posojilo razpisuje ravno sedaj. Toda o posojilu govorimo že od jeseni. Poleg tega pa je potrebno vedeti to, kar je povedal predsednik Marinko na konferenci novinarjev, da če bi bila situacija dobra, ne bi bilo potrebno iskati posojila, temveč bi ta sredstva lahko dobili od drugje. Sem proti temu, da bi vršili pritisk, zlasti na tiste ljudi, ki sicer radi prispevajo, pa ne morejo, ker imajo manjše dohodke. Na te ljudi kot že rečeno, ne izvajamo nobenega pritiska. Smatram pa, da je potrebna propaganda in pritisk na tiste ljudi, ki imajo možnosti večjih dohodkov.

To so v bistvu vprašanja, o katerih so na zadnjih zborih volivcev največ diskutirali. Smatram, da je še dalje potrebno o tem govoriti jasno in odkrito, z upoštevanjem, da je vrsta vprašanj povezana s težavami v okviru celotnega državnega gospodarstva.

Po sklepu družbenega plana se Ljubljana razvija v izrazit kulturni in politični center, z močno perspektivo turizma. Smatramo, da je ta linija pravilna in jo je potrebno še naprej razvijati. Le na ta način bomo naše mesto pripeljali v tako stanje, da bo iz dneva v dan dobilo več sredstev za izgradnjo najbolj nujnih standardnih vprašanj.

Predsednik odredi 15 minutni odmor.

Seja se nadaljuje ob 18.15 uri.

Predsednik da besedo predsedniku Gospodarskega sveta *Krese* Leopoldu, ki nadaljuje:

V svojem poročilu nisem nakazal dveh predlogov, dostavljenih na Mestni ljudski odbor v zvezi z odlokom o povišanju najemnin za poslovne prostore.

Kakor je znano, je bil naš odlok o povišanju najemnin za poslovne prostore sprejet s pripombo, naj se vsi lokali oddajajo brez izjeme na svobodni bazi, torej po principu ponudbe in povpraševanja. V tej zvezi sta bili poslani Mestnemu ljudskemu odboru dve pritožbi in sicer vloga odvetniške zbornice in društva zdravnikov, s katerimi prosijo, da bi Mestni ljudski odbor odstopil od tega principa.

Glede odvetniške zbornice predlagam, da se z ozirom na to, da imajo odvetniki še predpisane tarife, drugič, da vrše del javne brezplačne službe z zagovorom nekaterih obtožencev, njih prošnji ugodi v toliko, da toliko časa, dokler se ta stvar ne spremeni, določimo maksimalni procent, koliko naj se poviša najemnina za njihove poslovne prostore. Predlog utemeljujem tudi s tem, da bo postala ta institucija bolj ljudska in da bodo novi ljudje z bolj prečiščeno socialistično miselnostjo lažje pričeli svojo kariero. O predlogu naj bi ljudski odborniki razpravljali.

Drugo so zdravniki, o katerih smo že razpravljali. Ta zdravniški kader je radi svoje zaposlitve in radi tega, ker nima odgovarjajočih dohodkov, večkrat prisiljen, da se bavi poleg državne službe tudi s privatno prakso. To ni v nasprotju z našimi težnjami, ker je kvalitetnega kadra malo in je prav, da specialisti vrše tudi privatno prakso. Predlagam, da se zdravnikom, ki so v državni službi, pa vrše tudi privatno prakso, najemnina ne poveča, oziroma naj se jim določi, kot odvetnikom, maksimalni procent povišanja najemnin. Obratno pa bi za tiste, ki imajo samo privatno prakso, ta izjema ne veljala. Konkretno mislim, da tisti, ki imajo lokal usposobljen za katerokoli pridobitno dejavnost, oziroma tisti, ki imajo prakso v okviru svojega stanovanja, pa niso v državni službi, ne bi bili zajeti v tem predlogu.

V praksi se tako odstopanje dovoljuje za prostore družbenih organizacij. Uprava zgradb pa izvaja tako odstopanje tudi pri mlekarnah, ki že itak delajo z minimalnim dobičkom.

Vetrih Franjo:

Dotaknil bi se referata predsednika Gospodarskega sveta Krese Leopolda. Nedvomno, da je podal to, kar se v Ljubljani dejansko govori, treba pa bi bilo poudariti tudi dejansko važnost obrti, ki predstavlja gotovo važen faktor. Že na sejah zbora proizvajalcev smo ugotovili, da organski sestav iz leta v leto pada, dočim se po drugih republikah dviga. V sami Ljubljani imamo toliko podjetij, ki niso v stanju nastopati na trgu zaradi nizkega organskega sestava, kljub temu, da bi lahko predstavljala velik procent izvoznih artiklov. Na kongresu sindikatov Slovenije se je ugotovilo, da bo treba voditi borbo za zniževanje cen. Če pogledamo cene, vidimo n. pr., da proizvodna cena kombinež v tovarni znaša 600 dinarjev, v trgovini jih pa prodajajo po 1.400 dinarjev. Taka

nesorazmerja nastopajo tudi v obrti. Če vzamemo primer »Elektromehanike« v Šiški in pa privatnika Logarja vidimo: Državno podjetje je ustvarilo 700.000 dinarjev presežka, Logarja smo pa obdavčili s 500.000 dinarji. V »Elektromehaniki« so določene plače po tarifnem pravilniku, v privatnem podjetju pa plačajo prispevek za socialno zavarovanje sigurno samo za 200 ur, medtem ko imajo delavci možnost zaslužka 20 do 50.000 dinarjev na mesec. Glede obrti bo potrebno to problematiko preštudirati.

V mojem obratu je bila že revizija in so člani revizije izjavili, da se boje vršiti revizije po obratih, ker nalete na nepravilno poslovanje. Na eni strani se mora voditi enostavno knjigovodstvo, na drugi strani pa morajo izvršiti zaključne račune kot n. pr. pri Litostroju. Pravijo, da vrše raje revizijo v Litostroju, kot pa v malih obratih. Večkrat se sliši vprašanje, kako to, da so v državnih obratih tako dragi, privatniki pa poceni. V moji stroki je v državnem podjetju povprečna cena 140 dinarjev, v privatnem pa 60 do 70 dinarjev za režijsko uro. Smatram, da bi v obrtnih obratih morali poslovati pod istimi pogoji, ker na ta način bi bila res enaka konkurenca. Precejšen procent obrtnikov v Ljubljani je poštenih in zaposlujejo le 2 do 3 ljudi, toda v tkzv. obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah, n. pr. pri pleskarski stroki, imaš par ljudi, ki so obdavčeni po simpatijah. Nedvomno je, da je sedanje poslovanje pri odmerjanju dohodnine letos boljše in bolj elastično kot v preteklem letu. Za prihodnje leto pa bo treba formirati tako komisijo, ki bo postavila pravi kriterij.

Dotaknil bi se še vprašanja kadra Mestnega ljudskega odbora, o katerem se toliko govori, predvsem pa vprašanja načelnika gospodarskega oddelka. To je tako pereče vprašanje na samem Mestnem ljudskem odboru, da je potrebno to stvar čimpreje rešiti, na drugi strani pa bi bilo potrebno postaviti na tako odgovorno mesto človeka z visoko kvalifikacijo. Toda takega človeka, ki bi vodil tak oddelek, imaš danes v podjetjih, kjer ima boljše materialne pogoje. Tu pa nastaja vprašanje sistemizacije v Mestnem ljudskem odboru. S takim vodstvom bi delo aparata gospodarskega oddelka postalo kvalitetno, kar tudi pričakujemo.

Prav tako bi opozoril tudi na pomanjkljivosti odseka za dohodnino pri Mestnem ljudskem odboru. Pri potrjevanju zaključnih računov je malo manjkalo, da se ni pri 73 podjetjih izmuznilo okoli 700 milijonov dinarjev samo na prispevku za socialno zavarovanje, akumulaciji, družbenem prispevku. In to je bilo samo pri ¼ podjetij! V tem se vidi, da ne smemo tako ozko gledati na tak oddelek. Povem vam, da mora biti finančna služba v Ljubljani močna. V vsako podjetje bi morala priti revizija dva do trikrat na leto, ne pa samo ob koncu leta. Tudi oni, ki imajo posla z upravljanjem podjetja, raje vidijo, da pride revizija večkrat, kot pa, da se na koncu leta boje, če ga niso morda kaj polomili. Revizijska služba z dobrim strokovnim kadrom in stalnim poseganjem v podjetja bi odpravila marsikatero napako.

Predlagam, da se osvoji sklep, da se kader v gospodarskem oddelku poveča za potrebno število — to ne samo po številu, temveč tudi po strokovnosti — kajti stroški ne bodo šli v breme Mestnega ljudskega odbora, ker bodo ti ljudje s svojim delom poplačani in bo Mestni ljudski odbor od njih nekaj imel.

Nebec Franc:

Tovariši in tovarišice! Če je človek nekoliko analiziral zadnjo diskusijo na sestankih Socialistične zveze delovnega ljudstva in politično stanje v mestu Ljubljani, ima neki čuden vtis, da volivci niso dobili od nas ljudskih odbornikov in vodilnih ljudi Socialistične zveze delovnega ljudstva tistih odgovorov, ki bi jih mi morali dati. Imam občutek, da se poskuša odgovornost za vse sedanje stanje v gospodarstvu, ki je precej težko, prenesti na sam Mestni ljudski odbor. Prepričan sem, da ste tako mnenje dobili tudi vi sami.

Priznati je potrebno, da je v zadnjem letu boj proti porastu cen precej nazadoval, cene so porasle okrog 30 %. Jasno je, da so ljudje zato postali bolj občutljivi. Ugotoviti moramo, da smo na teh sestankih doživeli konstruktivno kritiko, na osnovi katere bomo lahko napake v Mestnem ljudskem odboru in drugod odpravili. Večji del pa je bila tudi kritika, ki ni bila konstruktivna, ki je bila zlonamerna, to verjetno zaradi tega, ker nismo znali odgovarjati na stavljenja vprašanja.

Tovariš Krese je govoril konkretno o trgovini. Tega vprašanja bi se tudi sam dotaknil. Sam sem bil poverjenik za trgovino v mestu Ljubljani tri leta. V tem času sem doživel vrsto kritik in to težkih kritik na račun neurejenih trgovin in lokalov in na račun nesposobnega komercialnega aparata. Te kritike so bile več ali manj upravičene. Sami veste, da takrat nismo imeli sredstev in smo o tem večkrat razpravljali na skupščinah. Zadnje leto pa se je k reševanju tega vprašanja pristopilo zelo energično. Pri vsem tem pa seveda ni šlo brez napak ter je te napake brez dvoma potrebno ostro kritizirati.

Z likvidacijo privatnih trgovin se je zmanjšalo število trgovin za $\frac{2}{3}$. Danes lahko ugotavljamo, da je še vedno 20 % trgovin manj kot pred vojno. Iz tega sledi, da moramo naše trgovine vsaj številčno spraviti na predvojni nivo. In torej ni čudno, da odpiramo nove lokale. Da na kratko ponovim tisto, kar smo morda že pozabili, bom povedal, da smo pri nas na skupščini izvolili komisijo, ki naj izdelava program ureditve trgovske mreže. Ta komisija je sistematično delala dobrega pol leta. S to komisijo smo vsako popoldne obdelali sleherni lokal, da smo ugotovili dejansko stanje. Predlog je bil dostavljen nato Gospodarskemu svetu MLO, ki je o njem dvakrat razpravljal. K urejanju trgovske mreže smo pristopili z določenim programom in ne breznačrtno, kot je to kritika po Ljubljani.

Če pogledamo sedaj današnje stanje v Ljubljani, moramo reči, da je bil napravljen velik napredek, vendar pa še ne moremo primerjati stanja naš trgovine s stanjem v drugih državah, ter se torej ne smemo

zadovoljiti z dosedanjim razvojem in kulturno ureditvijo mesta. Ni važno, da se lokali uredijo zaradi potrošnikov, temveč tudi zaradi kulturnega izgleda mesta samega. Poglejmo samo prihod tujcev v naše mesto, pa lahko ugotovimo, da je od lani ogromen porast. Prej je bil izgled Ljubljane zelo klavern. Sedaj se postavlja vprašanje investicijskih sredstev. Tovariš Krese je že povedal, da je bilo za investicije lokalov dano v celoti 120 do 140 milijonov dinarjev. Vemo, da 120.000.000 din ne predstavlja veliko. Postavimo komaj en vogal hiše in nič več za ta znesek. Vidimo namreč, da so cene materialu ogromno porasle in če je Mestni ljudski odbor prispeval k temu 30.000.000 din, je to edino pravilno. Sama podjetja so dala 100.000.000 din. Pravijo, zakaj teh sredstev nismo dali v druge svrhe, ki so bolj potrebne. To stvar pa moramo gledati z druge strani. Lahko rečemo, da nam republika ne bi dala teh 30.000.000 din, če bi jih mogli dobiti drugje ter če ne bi smatrala, da je ureditev lokalov potrebna. Podjetja pa so ta sredstva dala ali na račun svojega plačnega fonda, ali pa so investirala na račun raznih skladov, ki bi sicer zamrli. Končno pa je Mestni ljudski odbor prispeval na ta način le mali del.

Omenil bom še vprašanje, kako je Mestni ljudski odbor iskal sredstva, in nepravilnosti v zvezi s Štefanom. Sem član Gospodarskega sveta Mestnega ljudskega odbora in kot tak sodeloval v nekaj stvareh, katere bi rad pojasnil, ker smatram to kot dolžnost, da se stvari pojasnijo tako kot so, ne pa da se pretiravajo. Če je Mestni ljudski odbor in Gospodarski svet hotel nekaj nabaviti, je moral dobiti nekje sredstva. Kot že rečeno, je dala republika 30.000.000 din, preostalih 15.000.000 din, ki so bili še potrebni, pa je moral dobiti Mestni ljudski odbor od drugod in moral je uvoziti nekaj stvari za te lokale. Potrebna so bila sredstva in treba je bilo te stvari plačati. Da so se zgodile stvari kot pri Štefanu, je potrebno njega kritizirati, ne pa vse skupaj prenesti na Mestni ljudski odbor. Prej se nisem dotaknil kritike glede ureditve lokalov, češ da so preveč šarili, n. pr. »Slovenija-šport«. Ta primer je potrebno res javno obsoditi, ker so se nekatere stvari celo dvakrat ali trikrat delale. Imamo pa tudi primer, ko se je na Cankarjevi cesti urejal lokal podjetja »Delikatese« in se je tudi kritiziralo, češ zakaj se dvakrat dela. Lokal pa se je samo formalno pregradil, da je lahko na že preurejeni strani posloval, medtem se je preneslo delo na drugo stran. Ko je bila adaptacija izvršena tudi na drugi strani, se je stena podrla. V tem času pa je napravilo podjetje v že dograjenem delu 8.000.000 din prometa. V Ljubljani pa se je istočasno govorilo, da se stvari delajo dvakrat. Mislim, da je pri takih kritikah potrebno gledati globlje.

Stavljam predlog, kako odpraviti take stvari. Predsednik Gospodarskega sveta je že omenil, da je potrebno na vsak način pristopiti k smotrnejšem gospodarjenju z našimi sredstvi. To je popolnoma pravilno. Mi podjetjem ne moremo diktirati, kako morajo napraviti, pa naj bo to trgovina ali podobno. Komisija za revizijo gradbenih programov

in načrtov pa bi morala vršiti kontrolo nad tem, da se dela vrše po odobrenem načrtu. Ta komisija naj bi poleg tega skrbela za to, da bi vplivala na investicije, da trošijo čim manj sredstev. S tem bi veliko pomagali in rešili problem, ki je večkrat predmet močne kritike v mestu Ljubljani.

Drug problem je izigravanje uredb in ukrepov v trgovini. Dejstvo je, da imamo danes v Ljubljani zelo veliko kritike ravno na področju trgovine. Zakaj jo imamo? Zato, ker je tu največ pogojev, tu imajo ljudje največ posla z blagovnimi fondi in se ljudje spozabijo in spuste v malverzacije. Napačno pa je obsojati vse ljudi, kar mi često delamo in s tem jemljemo moralo poštenim delovnim ljudem. Naletimo na stvari, ki se z njimi ne morem strinjati in jih je potrebno javno obsoditi. Konkretno s tem, da je skupščina sprejela sklep v pogledu raznih uredb na področju gospodarskega sistema. Ugotavljamo, da te uredbe zaostajajo za samim gospodarskim razvojem in podjetja to sili v to, da se spuščajo v špekulacijo. Poglejmo samo uredbo o plačah. Ta uredba je taka, da dopušča podjetjem, da vsak mesec razpravljajo o tem, koliko bodo delila dobička. Potem pride do tega, da si razdele — kot v klavnici — 100 do 200.000 dinarjev na enega človeka. V bistvu to uredba dopušča, poleg tega pa kolektivi izgube ogromno časa na tem, ko sklepajo o takih vprašanjih in zanemarjajo na drugi strani organizacijo podjetja in to, kako bodo izboljšali preskrbo. Končno vidimo, da uredba naravnost sili ljudi, da postanejo špekulanti in stremi za tem, da je dobiček čim večji. Pravilen je princip: čim več gradiš in prispevaš, tem več prejmeš, vendar je tudi tu potrebno neko reguliranje.

Drugo je uredba o amortizaciji. O tem smo že veliko razpravljali. Navedel bom samo konkreten primer. Imamo podjetja, ki imajo velik vozni park. Mi sami imamo tudi 20 kamionov, amortizacija pa znaša v enem letu 1.000.000 dinarjev. Vsako leto bi po pravih morali kupiti vsaj 4 nove kamione. S tem denarjem pa moremo kupiti zelo malo ali nič. To so tiste stvari, ki čestokrat silijo naša podjetja, da se poslužujejo nezakonitosti.

Glede same najemnine se sedaj postavlja vprašanje prevalitve povišanja na potrošnike. Iz prakse bi rekel, da je potrebno take pojave odločno obsojati.

Glede cen bi poudaril, da situacija ni nikjer boljša kot v Ljubljani. Analiza cen kaže, da so v Ljubljani cene več ko 10 % nižje. Splošna situacija pa dejansko ni ugodna in ljudje na račun preskrbe kritizirajo ter pravijo: kaj bo. Na ta »kaj bo« povem iz prakse, kakšna je naša perspektiva za bodoče mesece. Trenutno stanje z žitom in moko je naslednje: Vidimo, da imamo težave že pol leta. Te težave bodo obstojale najmanj še tri do štiri mesece. Vendar cena žitu pada in trdim, da se bo stanje preskrbe v kratkem izboljšalo. Danes se že razpravlja o tem, da bomo v kratkem imeli sproščeno belo moko in boljšo 80 %-no moko.

V tem pogledu ni potrebno imeti nobenih skrbi. Glede sladkorja: z njim ne bomo smeli šariti. V Ljubljani ga imamo zopet 20 vagonov. Vplivati moramo na to, da se bo delil sorazmerno, ne pa 20 kg na enega potrošnika, da bodo lahko vsi potrošniki preskrbljeni z njim. Po podatkih iz Vojvodine lahko rečem, da letos sladkorna pesa naravnost odlično kaže in je torej perspektiva za preskrbo sladkorja v tem letu dobra.

Že skozi vse leto se čuti pomanjkanje olja. Vendar to pomanjkanje ne bo večje kot danes, tako, da bomo delili potrošnikom olje v količinah kot doslej, ko dele trgovine olje samo svojim odjemalcem, ne pa privilegirancem. Masti imamo v Ljubljani 10 vagonov in po njej ni tolikšno povpraševanje.

Situacija s krompirjem se verjetno v kratkem ne bo izboljšala. Iz prakse vem, da vedno ob prehodu naletimo na te težave. Pričakovati je, da bo še nekaj časa težava v preskrbi s krompirjem. Stanje se letos bistveno ni izboljšalo.

Te stvari sem hotel na kratko iznesti in bi ponovno rekel, da bi bilo napačno, da bi odgovornost za to težko situacijo prevalili na Mestni ljudski odbor. Stanje je potrebno gledati tako kot je. Pri kritiki pa moramo biti konstruktivni in objektivni in ne nasedati ljudem, ki najmanj spadajo v naše vrste.

Kristan Ivan:

Z nekoliko besedami bi hotel prispevati k diskusiji o obrtništvu. Sprva bom odgovoril tovarišu Vetrihu na njegova izvajanja. Mnenja sem, da sem o stvari bolj informiran. Stvar je precej komplicirana, zato bom skušal stvari pojasniti.

Ne bi se strinjal z njegovo diskusijo v tem, da obrtniki nimajo tistega odnosa do ljudske oblasti, kot ga pričakujemo. V nekaterih primerih se tu res kaže preveč liberalni odnos ali lahko rečemo nerazumljiv odnos z ozirom na ves nadaljnji razvoj. Teze same, ki so danes v diskusiji, predvidevajo v razvijanju gospodarstva večjo demokracijo kot doslej. V novih tezah je predvideno, da bo prebivalstvo enega področja lahko zahtevalo, da se na njih področju ustanovi ta ali ona gospodarska dejavnost. Treba pa bo določiti samo število, koliko teh predlogov bo osvojenih.

Drugo vprašanje je ugotovitev, zakaj ima obrt še privilegirani položaj. Vedeti moramo, da smo imeli pred vojno 70 obrtnikov na 1000 prebivalcev, danes pa jih imamo 35 na 1000 prebivalcev. Po tem vidimo, da se ekonomsko postavljenost, s tem regulira možnost špekulacije in nabijanje cen v ekonomsko bolj stoječih obrtih.

Dalje je bilo govora o dviganju cen na račun podražitve lokalov. Ne bi mogel dati analize, koliko to drži v obrtništvu, ker je to deloma šele v pogodbenih odnosih, drugič pa ta stvar še ni prišla tako do izraza, prišla pa bo v najkrajšem času. Lahko pa že ugotovimo razne pomanjkljivosti, ki tu nastopajo. Obrtniki imajo lokale deloma v lastnih hišah,

deloma v zasebnih, deloma v državnih zgradbah. Za lokale se sedaj sklepajo pogodbe. Signal pa imamo, da so privatniki na nek način uspeli, da lokalov niso podražili, prav tako nima višje cene lokal, ki ga ima obrtnik v svoji lastni hiši. Zato nastopata tu dva nasprotna elementa, ki vplivata na ceno samo kot tako, ker vemo, da so lokali podraženi v vseh državnih zgradbah. Te stvari bi bilo potrebno pregledati. Zlasti velja to za čevljarje, ki imajo ekonomsko slabši položaj. Isto velja za oblačilno stroko sploh; kljub temu, da govorimo, da je te obrti preveč, opazimo, da so cene v tej stroki vedno višje.

Še nekaj o kritiki glede preurejanja lokalov. Smatram, da je popolnoma pravilno, da podjetja investirajo v svoje lokale. Ljubljani je potrebno dati najprej gospodarsko hrbtenico, potem pa šele graditi stanovanja, ker nima nobenega smisla, da naseljujemo vedno več prebivalcev v Ljubljano, več kot jih lahko preživimo. Imel sem priliko videti v inozemstvu, kako grade. Grade se tovarne, lokali, šole in šole nato, ko je ta gospodarska hrbtenica čvrsta, grade standarne stvari. Prav zato je vsaka kritika, ki gre na račun gradnje hrbtenice, napačna. Mislim pa, da ljudski odborniki ne morejo biti zid, ki ga lahko vsak obmetava.

Glede šol sem mnenja, da jih je še vedno premalo. Mnenja pa sem, da gradnja šol v Ljubljani, ki je kulturni in upravno-politični center, ni samo stvar Ljubljane, ampak vse Slovenije. Mislim, da bi bilo potrebno opozoriti na to naše višje forume, da ne gledajo preozko.

Ing. Tepina Marjan:

Svet za gradbene in komunalne zadeve Mestnega ljudskega odbora je imel sinoči svojo sejo, ki je malo dlje trajala. Razumljivo je, da se je dotaknil tudi javne razprave o mestni gospodarski problematiki, saj sta gradbeno in komunalno gospodarstvo del mestnega gospodarstva. V glavnem je razpravljal o teh stvareh: adaptacija lokalov, o železniškem vozlu, o vprašanju regulacije mesta Ljubljane, o lokacijah — zlasti lokaciji hladilnice podjetja »Sadje-zelenjava«, o lokalnem prometu, o stanovanjskem vprašanju in o javnih natečajih. Mislim, da sem dolžan poročati vsaj na kratko o tej razpravi.

Še enkrat se bom dotaknil lokalov. Ne bom ponavljal tega, kar so govorili že ostali, temveč bom nekaj dodal. Glede kritike smatram, da ni dovolj, da to nergaško kritiko zavrremo, pobijamo in ne osvajamo, temveč moramo iniciativo podjetij, ki so jo do sedaj pokazala, celo vzdrževati in razvijati naprej.

Hotel bi povedati samo nekaj o gospodarski karakteristiki našega mesta, da bo stvar bolj razumljiva. Smatram za potrebno, da ob priliki temeljito prediskutiramo, kakšne so gospodarske perspektive našega mesta in kakšne so pomanjkljivosti našega gospodarstva, ker brez perspektive bomo slabo ukrepali.

Nekaj o karakteristiki mesta Ljubljane. Ljubljana ima izrazito tranzitno lego in je center turističnega področja. Ta njen karakter se bo

z izgradnjo ceste Zagreb—Ljubljana še znatno povečal. Ljubljana lahko zaradi te svoje lege ogromno pridobi. Svoje vloge pa ne more odigrati, če njene ceste, trgovine in gostinstvo niso za to usposobljeni.

Tovariši, ki delajo na področju turizma, so mi povedali, da se večje grupe inozemcev, ki potujejo po Jugoslaviji, žele zadržati dva do tri dni v Ljubljani. Pridejo v socialistično deželo, vedo pa, da v Opatiji in drugih letoviščih ne bodo zvedeli vsega o socialistični deželi, zato se žele zadržati v mestu kot n. pr. v Ljubljani. Ljubljana je za to zelo primerna, ker vodijo preko nje turistične poti. To je karakterističen moment, ki je zelo važen, zlasti če bi bile urejene mednarodne ceste, urejeni odnosi z Italijo in Avstrijo. Mislim, da se bo ta karakter Ljubljane še povečeval. Če se bomo tega zavedali, bomo imeli korist, sicer pa ne.

Druga posebnost Ljubljane je, da je kulturno središče Slovenije, kar ima za posledico, da je dotok ljudi v Ljubljano večji. Dobro primerjavo je podal tov. Krese na zadnjem sestanku Socialistične zveze delovnega ljudstva, ko je primerjal Ljubljano z Innsbruckom, ki odlično prosperira, kljub temu, da nima nobene industrije in se preživlja največ od turizma. V tem pogledu je Ljubljana na boljšem, ker ima poleg turizma še lepe možnosti za razvoj industrije. Smatram, da bi se bilo potrebno o tem enkrat temeljito pogovoriti. Ponovno poudarjam, da moramo zato gradbeno iniciativo vzdrževati in razvijati naprej. Zakaj? Ne samo v Ljubljani, temveč v vsakem mestu in vedno je bila živahna gradbena dejavnost ponos občine in dokaz gospodarskega napredka. Vsi občinski odbori so se za to borili. Ne samo, da je ta gradbena dejavnost živa, temveč mora biti tudi pestra in raznolika. Z veseljem lahko ugotovimo, da je pri nas pestra. Gradimo spomenike, delamo parke, gradimo industrijo, stanovanja, usposabljammo trgovine. Tega se lahko samo veselimo in je vsako nergaštvo potrebno pobijati. Nergājo samo tisti ljudje, ki vedno zabavljajo, in ki bi še veliko bolj zabavljali, če tega ne bi delali. Nekateri zabavljajo zato, ker se to vrši v socializmu, ker to vrši Mestni ljudski odbor, sestavljen iz svobodno izvoljenih ljudi.

Dodal bi še kratko razlago o življenjskem vprašanju, to je o regulaciji Ljubljane. Največja ovira za regulacijo Ljubljane je nerešeno vprašanje železniškega vozla. Da se reši to vprašanje, smo sestavili posebno komisijo, ki bo vprašanje železniškega vozla proučila. Na drugi strani obstoja dogovor z direkcijo železnic, da se formira poseben biro, ki se bo lotil idejnega projekta. Po dosedanjih razpravah prideta v poštev dve varianti: tunnel skozi Rožnik in poglobitev obstoječe trase. Nov regulacijski načrt mesta Ljubljane je naša zelo boleča točka. Dvomim, da bo naš Urad za regulacijo v stanju to nalogo opraviti. To povem odkrito in smatram, da je nujno potrebno govoriti o tem, kako priti do načrta. Ni izključeno, da smo napravili že vrsto napak, ker nimamo rešenega železniškega vprašanja in regulacijskega načrta. V neposredni zvezi s tem vprašanjem je bil ne ravno napad na MLO, temveč apel podjetja »Slo-

venija-sadje« v časopisih zaradi lokacije njegove hladilnice. Ta apel ni bil upravičen. Svet za gradnje in komunalo je zadržal to lokacijo zaradi tega, ker leži v zaščitnem pasu železnice. Podjetje se je poslužilo dnevnega časopisja, češ da mu MLO ovira gradnjo, ki bi bila seveda vsem v korist. Nihče v Mestnem ljudskem odboru ni proti gradnji, ker vemo, da je nujna, vendar smo smatrali, da smo dolžni ščititi interese mestnega organizma, ker bi hladilnica ležala v območju kolodvorskih naprav. Lokacijo smo zadržali in dali nalogo Uradu za regulacijo, da jo prouči. Če ne nasprotuje železniškemu vozlu, naj se odobri, sicer ne.

Prej smo že govorili o naši gradbeni dejavnosti. Mnogokrat se govori, da gradimo premalo stanovanj. Treba pa je pogledati strukturo investicij. Napadajo rušitve v mestu. Vendar, če hočemo dati podobo mestu, smo morali in bomo še morali rušiti. Voditi pa je potrebno računa o tem, kaj bomo rušili in če je pametno, da rušimo. N. pr. za Kolodvorsko ulico je bilo povsem pravilno, da smo jo prenovili in odstranili stare šupe in mislim, da ni bil nihče proti temu. Svet za gradnjo dovoli rušitev samo v primeru, da investitor, ki hoče rušiti, predhodno usposobi toliko stanovanj, kolikor jih onesposobi z rušenjem. Tak primer je s podjetjem Narodni magazin, ki je na to obvezo pristal. Da je struktura zelo v prid stanovanjem, naj povem samo dve številki. Število stanovanj, ki so in bodo še letos v gradnji, je 189, kar predstavlja končno vrednost 3 milijarde 289 milijonov dinarjev, medtem ko znaša vrednost letos začelih industrijskih gradenj na področju mesta 2 milijardi 50 milijonov dinarjev. To se pravi, da je struktura močno v prid stanovanjski izgradnji. Zavedati pa se moramo, da stanovanjsko vprašanje ni in še ne bo rešeno dolga leta. Ne, ker ne bi to hoteli, temveč, ker ga ne moremo rešiti, prav tako, kakor ga ne more rešiti Zürich, Paris, Amsterdam, Stockholm, ker je to tipičen pojav modernega časa in razvoja moderne industrije in tehnike. Z gradnjo stanovanj ne moreš rešiti stanovanjsko vprašanje, ker vzporedno z gradnjo narašča število prebivalcev. Vsaka gradnja privlačuje nove prebivalce v mesto, kakor tudi vsaka gradnja nove industrije. Mislim, da je edino pravilno, da prikažem situacijo tako kot je, s tem pa ne odstopam od naloge, da je treba graditi čim več stanovanj. Gradnja stanovanj mora biti v primernem proporcu z industrijo, ker ljudje morajo od nečesa živeti in Ljubljana ne more biti parazit drugih. Popolnoma pravilna je bila izjava tov. Kristana, da moramo najprej zgraditi gospodarsko hrbtenico mestu.

Na koncu bi dodal še nekaj o splošni politiki našega Gospodarskega sveta. Smatram, da je naš Gospodarski svet zastopal vseskozi politiko razvoja gospodarstva našega mesta in dal temu veliko poudarka. Na drugi strani pa moramo reči, da smo vsi ljudski odborniki dali Gospodarskemu svetu v tem smislu premalo podpore. Svojo politiko moramo zato preusmeriti. To je ena stvar, na katero je treba opozoriti. Spomnimo se samo diskusije o družbenem planu. En sam ljudski odbornik

— to je bil tov. Di Batista Franc — je postavil proizvodni problem, in sicer vprašanje tovarne steklopihaških izdelkov. To je bil, kot že rečeno, edini primer, ko smo razpravljali o proizvodnji, sicer pa se je razpravljalo o stanovanjih, javnih straniščih, kulturnih domovih in podobno. Vemo, da so to tudi problemi, ki jih je potrebno rešiti, vendar v tem ni rešitve, v tej smeri ni zagotovljen procvit našega mesta. Mi se moramo pečati z gospodarskimi problemi, s problemi, kako zgraditi gospodarsko hrbtenico mestu. Gradnja stanovanj sama še ne pomeni gospodarskega procvita, temveč je to reševanje socialnega problema. Danes smo razpravljali o investicijah, ki so se trošile za urejevanje lokalov. Te investicije so neznatne in mislim, da smo silno malenkostni in drobnjakarski, da se vrtimo okrog teh stvari. Nihče pa ne diskutira o gospodarskih, zlasti investicijskih problemih velikih podjetij v Ljubljani, kjer gre za težke milijone.

Skratka, osvojiti bi bilo treba dva zaključka: Prvič, da se moramo o gospodarskem razvoju mesta temeljito pogovoriti, in drugič, da moramo delo Gospodarskega sveta pri njegovi težnji, da zagotovi gospodarski procvit mesta, bolj podpreti, kot smo ga doslej.

Dr. Dermastia Marjan:

Nadaljeval bom tam, kjer je moj predgovornik končal. Moja želja je, da s konkretnimi izvajanjmi podprem tezo o nujnosti razgovora o osnovni koncepciji gospodarskega razvoja Ljubljane. Če bomo to postavili pred ljudski odbor in meščane, potem bodo čenče, ki se vrte okoli malih stvari in slabosti, takoj izginile v senci celotne problematike. S tem pa ne mislim, da o malih slabostih ni potrebno govoriti, nasprotno, tudi to je potrebno, ker bo samo potem naš napredek boljši in hitrejši. Potrebno jim je samo dati tisto mesto, ki jim v sklopu celotne gospodarske problematike našega mesta stvarno tudi pripada.

Mislim, da je osnovna zamisel, da se naša Ljubljana razvije v mesto industrije in trgovine, a istočasno tudi v turistični in kulturni center. Problem razvoja industrije v Ljubljani je treba razmotrivati s stališča, da je Ljubljani predvsem potrebna industrija, ki s svojim tehnološkim procesom ne kvari značaja mesta kot kulturnega in turističnega centra, a daje možnost čim večje zaposlitve visoko kvalificirane delovne sile. Tov. Tepina je omenil steklopihaštvo in optiko. To nista edina problema, cel kup takih in sličnih problemov čaka na svojo rešitev v Ljubljani, ker jim je onemogočen pravilen razvoj in prehod iz rokodelskega načina proizvodnje na čisto industrijski. Naj omenim samo poedine, za proizvodnjo zrele zamisli naših strokovnjakov iz institutov, katerih zamisli bi bile ogromne važnosti za našo narodno obrambo in razvoj fine industrije v Ljubljani, kjer razpolagamo z dovoljnim in strokovno jakim kadrom. Vrsta naših obrtniških delavnic bi se brez velikih težav lahko spremenila v obrate, ki bi na pol ali na čisto industrijski način

proizvajali še vedno tako potrebno blago široke potrošnje in s tem povečali asortiman.

Že tov. Tepina je omenil, da je Ljubljana tranzitno mesto, kar nam jasno potrjuje njegova geografska lega. Leži namreč na križišču dveh prometnih žil, najkrajše zveze srednje Evrope z morjem in najboljše zveze vzhoda in zahoda. Če stvari pogledamo s tega stališča, potem se tu odpirajo neomejene možnosti, da da Ljubljana mestu in visokokvalificiranemu kadru, četudi nima velike industrije, lepe dohodke. V tem pogledu bi morali iniciativo, ki je že dobila svoje konkretne oblike, samo še podpreti. Kolikor je pa meni poznano, Mestni ljudski odbor o tem problemu praktično še ni razpravljal. Tako n. pr. o razstavnici in zastopniški palači, ki naj bi postala prodajni center slovenske, pa tudi ostale industrije. Formirana je že interesna skupnost in zbrana so že začetna sredstva. Kljub temu pa se stvar zelo počasi odvija in Mestni ljudski odbor še ni postavil vprašanja in še ni razpravljal o tem, zakaj se z gradnjo tega, za Ljubljano važnega objekta, še ni začelo. Drugo, prav tako zanimivo iniciativo, imamo od samih podjetij, ki predlagajo formiranje in gradnjo javnih skladišč v Ljubljani. To je problem, ki sili k rešitvi, ker mora Ljubljana kot tranzitno mesto imeti velika, z modernimi napravami opremljena skladišča, kjer bo tranzitno blago dobilo svoje mesto. Tako iniciativo podjetij bi moral Mestni ljudski odbor sprejeti in jo naprej razvijati, kar bi dovedlo do čimprejšnje rešitve tega, za ljubljanski trgovski center važnega problema.

Naslednji problem je ureditev samega trgovskega centra Ljubljane. S tem seveda je v neposredni zvezi vprašanje trgovskih lokalov. Smatram, da diskusija, ki zamerja Mestnemu ljudskemu odboru in podjetjem ureditev lokalov, pa naj prihaja s katerekoli strani, je ali dokaz popolnega gospodarskega neznanja, ali pa želje, da se na ta način doseže na cenen in demagoški način popularnost. Namesto, da smo s konkretnimi analizami pokazali, kakšno neposredno korist ima Ljubljana kot trgovski center zaradi kulturno urejenih lokalov in da so torej take govornice samo v škodo Ljubljane in njenega razvoja, smo dejansko postali trobila peščice nergačev, ki seveda morajo nujno kritizirati vse, kar še bolj zmanjšuje njihove, že itak izgubljene upe. V tem pogledu stojimo pred izbiro: ali bomo imeli lokale, ki po svoji kulturnosti in zunanjem videzu odgovarjajo kulturnemu nivoju in okusu našega delovnega človeka, ali pa bomo imeli lokale, ki predstavljajo kopije ruskega univermaga, kot ga na žalost predstavlja naša Na-ma, kjer imamo z žičnimi mrežami pokrito blago in kjer se zaradi siromaštva blaga prodaja toaletno milo in parfemi skupaj z bonboni. Pri tej izbiri se sigurno ne bomo odločili za zaostalost in siromaštvo, temveč za napredek in blagostanje.

Posebne vrste je problem Ljubljane kot turističnega centra, o čemer je bilo na tem mestu že govora. Ne poznam zlepa mesta, ki bi imelo

tako lepo lego kot izhodiščna točka za najrazličnejše znamenitosti, ki tujca vlečejo in zadržujejo v takem središču. Vzemimo najenostavnejšo računico, da bi si z našim pravilnim prizadevanjem pridobili vsakega tujca, da na svojem potovanju po Jugoslaviji vsaj en dan prebije v Ljubljani. Povprečno tujci potrošijo dnevno po sedem dolarjev. Pri 100.000 tujcih, kolikor jih Jugoslavija letos najmanj pričakuje, bi zaslužili 700.000 dolarjev samo z eno nočnino. Kako bi se pa zaslužek povečal, če bi uspeli s privlačnimi aranžmaji tujce zadržati tudi po več dni? Jasno je, da bi še veliko več zaslužili. Seveda je pa treba rešiti in bolje postaviti cestne izhode oziroma dohode do znamenitosti in urediti problem gostišč, a kar je najvažnejše, na vsakem mestu in ob vsaki priliki podpreti to stremljenje in vršiti mobilizacijo ljudi, da se ti problemi čimpreje rešijo in da celotni nivo Ljubljane čim preje dvignemo.

Dovolite mi, da preidem na problem borbe za sredstva, ki je osnovni izvor vseh govoric, ki danes krožijo po Ljubljani. V tem pogledu moramo stvari kritično razpravljati in zameriti tudi sami sebi. Čisto gotovo je pohvale vredna iniciativa tovarišev iz našega Gospodarskega sveta, ki so se in se še borijo za to, da dobe potrebna sredstva in možnosti za tak razvoj Ljubljane, kakor smo preje govorili. Mislim pa, da bi morali najti mero in okvirje, v katerih bi se take stvari lahko kretale. Strinjam se tudi, da so se imenovani tovariši znašli pred težko rešljivim problemom: na eni strani začrtana perspektiva razvoja, na drugi strani pa, zaradi potrebe pokritja splošnih družbenih potreb, splošno pomanjkanje sredstev. In to je bil moment, ki je stvari vedel v napačni smeri, ker je rodil posledico, na katero bi morali misliti, da se lahko pojavijo tudi osebni apetiti. V tem pogledu moramo prvenstveno zameriti sami sebi, ker nismo kot ljudski odborniki organizirali tako kontrolo, ki bi vse take nepravilnosti že v kali zatrla. Šli bi pa v napačno smer, če bi kritizirali edino Mestni ljudski odbor tudi za tiste nepravilnosti, ki so se dogajale v posameznih podjetjih, čeprav sem prepričan, da bi dobro organizirana kontrola stvari že davno postavila na svetlo in zmanjšala splošno družbeno škodo. Vzemimo v tem sklopu samo primer Mestne klavnice. Tu moramo, po mojem mnenju, stvari postaviti popolnoma drugače. V prvi vrsti je za tako stanje odgovoren delovni kolektiv, ki je upravljal podjetje, a še posebno komunisti tega podjetja, ki so dopustili in sodelovali pri vseh takih akcijah ali pa so si z rokami pokrivali oči, da ne bi videli, kaj se dogaja, ker jim je tako narekoval njihov osebni interes. Zato je potrebno prvenstveno v takih primerih postaviti vprašanje državljske poštenosti in odgovornosti članov dotičnih kolektivov, posebno komunistov, ki so to dovolili, ne pa zvaliti krivdo na dva, tri iz Mestnega ljudskega odbora.

Povedal sem iz srca, kar mislim in prepričan sem, da sem stvari pravilno postavil. Ni pa s tem naša krivda in krivda tovarišev iz Mestnega ljudskega odbora nič manjša. Stvarno smo malomarno dopustili, da se je zaradi debirokriticizacije oslabila splošna kontrola, ki je danes tako šibka, da Mestni ljudski odbor ne ve, kaj se dogaja v podjetjih. Samo primer: po podatkih Narodne banke bi morala podjetja, ki niso obvezna na obračun dohodka preko banke, vplačati 3 milijarde družbenega prispevka in drugih davščin, dejansko pa so plačala samo 1 in pol milijarde. Z drugimi besedami: ta podjetja ne samo odtegujejo družbi sredstva za pokritje družbenih potreb, temveč ta sredstva uporabljajo za obratna sredstva in neplačane obresti družbi, povečujejo svoj dohodek. To je tipičen primer, kjer je treba postaviti vprašanje državljske poštenosti pred delovne kolektive, posebno pa pred člane Socialistične zveze delovnega ljudstva in Zveze komunistov v podjetjih. Istočasno pa moramo nujno postaviti na diskusijo vprašanje organizacije družbene kontrole pri Mestnem ljudskem odboru in organizacije aparata, ki bo te naloge izvrševal. Mi smo za svobodo, toda svoboda brez meja je anarhija. Kjer pa so meje, morajo biti tudi stražarji, ki bodo blagohotno opozorili ljudi, ki se približajo tej meji, a ki bodo brez milosti zgrabili in kaznovali tistega, ki je pozabil na svoje družbene obveznosti. In ker smo posvetili premalo pozornosti organizaciji take službe, se dogajajo stvari, ki nam niso v ponos. Mnogi se čudijo temu, da sedaj odkrivamo stvari, ki so nastale v času nebudnosti in nam to zamerjajo, namesto, da bi bili veseli, da se stvari ostreje postavljajo in neusmiljeno razčiščujejo.

Zato predlagam, da naložimo Gospodarskemu svetu, da najkasneje do konca tega meseca organizira finačno revizijo v oddelku za gospodarstvo, ki bo v stanju kontrolirati in zagotoviti redno vplačevanje vseh dohodkov. Prav tako pa predlagam, da vsa podjetja, pri katerih najdemo nepravilnosti v pogledu izvrševanja družbenih obveznosti, najstrožje kaznujemo z istočasnim kaznovanjem vseh odgovornih uslužbencev in članov uprav, ki so to povzročili.

Ob tej priliki bi moral s tega mesta pohvaliti dosedanje delo naše davčne komisije, ki je potrdila naše kritične pripombe, ki smo jih dali na predlog predračuna v pogledu davka na dohodek. Naj navedem samo par števil. V štirih mesecih je bila vplačana: kmečka dohodnina z 39,5 %, obrtniška s 56 %, davek na dediščine in darila 68 %. Samo te številke nam jasno kažejo, kakšne velike možnosti imamo, če se problemu zbiranja sredstev na pravilen in zakonit način posveti potrebna pozornost. Samo te številke nam odpirajo perspektivo, da bomo v stanju, da probleme, ki smo jih v debati o proračunu in družbenem planu morali odgoditi zaradi pomanjkanja sredstev, rešimo preje, kakor pa smo prvotno pričakovali. In če bomo v tem pogledu izvršili maksimalno mobilizacijo vseh sil, bomo s takimi uspehi kronali naše napore.

Zdi se mi umestno, da se dotaknem še nekaterih drugih problemov. Problem, ki nas vse skupaj posebno zanima, je problem trgovine. V naši javnosti se je začelo razpravljati o tem problemu z veliko grajo in pritožbami. Ljudje danes z najrazličnejšimi izrazi obsojajo trgovce ter jih vse po vrsti smatrajo za špekulante. Zato se je tudi rodila ideja, da za rešitev tega problema obudimo iz spanja svete potrošnikov. Prav zaradi tega moramo, tovariši, o tem problemu razgovarjati. Trgovina ima v svobodnih tržnih odnosih objektivno tendenco slediti potrošnemu fondu in ga skuša v čim večji meri absorbirati. Pri uravnoteženem gospodarstvu so take težnje trgovine omejene na okvir normalnega in primernega zaslužka, dočim dobivajo v situaciji porušenega ravnotežja med denarnimi in blagovnimi fondi možnost, da zaslužek neupravičeno povečajo s tem, da se spuščajo v špekulativne posle. V taki trenutni situaciji smo sedaj pri nas. Nastala je kot posledica lanskoletne suše, ki je povzročila velik izpad nacionalnega dohodka, pri tem pa ni bila izvršena potrebna korekcija okvira potrošnje. Prav to pa nam jasno kaže, da taki pretirani zaslužki v trgovini niso rezultat naporov delovnega kolektiva in zato smatram, da je družba upravičena, da vse take viške zaseže v korist družbe. Da bi to lahko dosegli, bi bilo potrebno predpisati gornjo mejo družbeno dovoljenega zaslužka trgovine, a vse ostalo preko tega bi moralo iti v družbeno blagajno. Poleg tega pa se še postavlja vprašanje konkurence v trgovini. Nisem namreč prepričan, da konkurenca v trgovini stvarno obstoji. Vedno bolj dobivam vtis, da konkurence v trgovini pravzaprav sploh ni, kajti trije interesi, ki so enako interesirani na večjem dohodku, se bodo v škodo potrošnikov kaj lahko sporazumeli. Kje najti torej stvarno konkurenco? Po mojem mišljenju, a to nam praktično potrjuje še najbolj normalno stanje na tržišču obutve, s tem, da produkcija sama stopi preko svojih prodajalen neposredno v stik s potrošniki. Poleg tega pa primerna mobilizacija potrošnikov lahko odpre nove možnosti konkurence z direktno potrošniško organizacijo — zadrugo. Ko bomo stvorili take pogoje, bodo sveti potrošnikov kot neposredni pomočniki dobro organizirane in učinkovite trgovinske inšpekcije dobili svoje družbeno mesto. Tako, kakor pa se danes postavlja to vprašanje, pa lahko samo slabo vpliva na celo vrsto sicer dobrih ljudi.

Na koncu bi omenil še problem stanovanj. O tem smo govorili že v diskusiji glede posojila. Nima smisla, da stvari zaradi nevednosti postavljamo narobe. Stanovanjski problem obstoja povsod, a če primerjamo z drugimi kraji, je ta problem v Ljubljani le malo boljši. V Ljubljani pride na prebivalca 13,2 m² stanovanjske površine, dočim recimo v Mariboru pride le 9 m², v Beogradu še ne celih 9 m², a v Skoplju n. pr. celo samo 7 m². To sicer vse skupaj ni veliko, toda relativno gledano v Ljubljani stvari ne stojijo tako slabo, kakor se včasih pripoveduje. S tem nikakor ne trdim, da stanovanjski problem v Ljub-

ljani lahko zanemarimo. Nasprotno smatram, da se moramo za njegovo rešitev stalno boriti. Toda rešitev ni v tem, da se stanovanjski problem rešuje iz javnih fondov, temveč v tem, da se stanovanjski problem rešuje na temelju privatne štednje. Zato pa je potrebno čim hitreje rešiti vprašanje ekonomske najemnine, ki bo v skladu z gradbenimi stroški stanovanja.

Za ilustracijo še: Narodna banka je v decembru zaprosila Mestni ljudski odbor za lokacijo, kjer bi poleg drugega zgradila tudi 15 stanovanj. Diskusija z urbanisti se je zavlekla do meseca marca. Med drugim naj povem, da nam je bila ponujena lokacija na odprtem polju med Celovško in Vodnikovo cesto, kjer bi napeljava elektrike, kanalizacije in vodovoda stala najmanj toliko, kolikor sama stavba. Na intervencijo predsednika Gospodarskega sveta nam je bila lokacija končno dodeljena in dobili smo pismeno rešitev. Takoj smo dali nalog za pripravo načrtov in ko so bili idejni načrti gotovi, pride obvestilo, podpisano od predsednika Mestnega ljudskega odbora, da nam je lokacija odvzeta in pripada podjetju Elektro Ljubljana. Na tak način tovariši, se čisto gotovo ne rešuje ekspeditivno stanovanjski problem Ljubljane.

Mažgon Franc:

Omenil bi samo nekaj stvari, ki so v zvezi z gostinstvom.

Kar se tiče investicij, bi povedal, da je MLO za obnovo lokalov prispeval samo delno, ostalo pa so dala podjetja iz lastnih sredstev. Zbornica za gostinstvo ima točne podatke o razmerju prodane hrane in alkoholnih pijač za vse lokale, ki so se obnavljali. Prav v teh obnovljenih lokalih se je spremenilo razmerje, zato se ne bi moglo trditi, da se s tem obnavljanjem pospešuje pijančevanje. Nasprotno, obnovljeni lokali so privabili tudi tiste goste, ki konzumirajo tudi prehranbene artikle in ne samo alkoholne pijače.

Razni lističi, kot so PP, Pavliha itd. nesramno in tendenciozno poročajo, kako se klanjamo tujcem. Do danes naša gostinska podjetja niso dobila niti enega deviznega dinarja, ker se ves turistični devizni fond steka v zvezni devizni sklad. Naši delavci se ne znajo več orientirati, kako bi bilo prav, ker naši časopisi poročajo o hlapčevskih odnosih do tujih gostov, tuji časopisi pa govore o nepravilnem in oholem obnašanju naših ljudi. Tujci so pri prihodu v Ljubljano kupovali te časopise, Italija kot Avstrija bosta sigurno izrabili to za propagando proti našemu turizmu. Po eni strani mečemo težke milijone za propagando turizma, ki jo lahko vsak tak člančič podre. Ljubljana dosedaj ni za turizem napravila razen lokalov še ničesar.

V Ljubljani manjkajo v sredini mesta prepotrebni kašipoti za izhod iz sredine mesta in še marsikaj.

Na Rožniku se bo zaprla edina gostilna, ker MLO ni dal na razpolago kredita v znesku 200.000 din, danes pa stane ta obnovitev 1 mi-

lijon dinarjev. Na tem mestu bi še omenil »Bar« v hotelu Slon. Ne vem, koliko je mestnemu zboru in zboru proizvajalcev ta stvar poznana. Dotacije je podjetje izposlovalo od gostinskih državnih organov, katerim je Slon tudi od leta 1947 do 1951 dal v obliki dobička 47 milijonov dinarjev, ter dobil za zgraditev bara 10 milijonov 500 tisoč dinarjev, ki bi se sigurno ne investirali v Sloveniji, najmanj pa na področju stanovanjske in komunalne dejavnosti, ker služijo odvedeni dobički v prvi vrsti za pospeševanje turizma in gostinstva.

Ljubljana je bila potrebna takega nočnega lokala, ker le-ta ni nikak luksuz, temveč sodobno urejen gostinski lokal, ki ga obišče $\frac{2}{3}$ gostov iz inozemstva. Da pa hotel Slon odnosno bar uspeva, naj bo dokaz, da je v treh mesecih svojega poslovanja odvedel samo Mestnemu ljudskemu odboru za davek 560.000 dinarjev, ne glede na to, da zaposluje 16 ljudi, ki bi v nasprotnem slučaju bremenili fond za brezposelne. Bar je dosedaj rentabilen in smatram vse govorice o nerentabilnosti za smešne, ker se do danes še nihče ni prepričal o stanju. Ravno tako ni govora o kakem ženskem sindikatu v podjetju »Slon«, do danes obstoja samo en sindikat, v katerem so včlanjeni moški kot ženske. Podjetje Slon pa poleg tega prispeva letno približno 1 milijon za komunalne usluge, ker mora kriti izgube kopališča, ki ga ne morem smatrati za gostinstvo, temveč za mestno uslužnostno podjetje in ga mora kot takega pokrivati gostinstvo.

Ravno tako se je pojavilo v nekem časopisu tendenciozno poročilo o povprečnem plačnem fondu, ker je novinar vzel za bazo nalašč mesec, v katerem so delavci prejeli za 3 mesece razlike iz starega na novi tarifni pravilnik, ni pa pregledal mesec nazaj ali naprej in bi se lahko prepričal, da je povpreček manjši za 3.000 din. Ne bom trdil, da je v gostinstvu in turizmu vse v redu, zato se pa stremi za tem, da se vsi nedostatki v gostinstvu odpravljajo. Eden od teh nedostatkov je tudi neurejen in neprimeren lokal za izvrševanje gostinske obrti. Potrebno je enkrat za vselej prenehati z objavami neresničnih člankov v našem časopisju. V prvi vrsti apeliram na člane mestnega zbora, da na bližnjih zborih volivcev v tem smislu prikažejo resnično stanje naših gostinskih obratov, da bodo tudi volivci na osnovi resničnih podatkov v našem mestu pravilno informirani.

Gorjanc Joško:

Kar se tiče delavskega upravljanja, po mojem mnenju ni nekaj v redu. V redu pa zaradi tega ne, ker kolektivi niso seznanjeni ali pa jim je premalo obrazloženo, kako naj bi vršili nadzor, kje so kritične točke obrata in kako se izogniti, odnosno preprečiti napake ter se vse premalo zavedajo pravic in dolžnosti nadzora. Kakor je omenil že tov. podpredsednik, je popolnoma nepotrebno, da nastajajo med ljudmi govorice, da je osebna lastnina edino zdrava osnova za uspeh podjetja. Govorice o škodah ali izgubah se povečujejo od ust do ust, do astro-

nomskih števil in to pogosto čisto namerno, samo da bi napravili še večjo zmedo in s tem zavirali naš socialistični razvoj in družbeni red.

Za svojo osebo sem prepričan, da je kriminal dobil ugodna tla povsod tam, kjer ni bilo uspešnega nadzora od strani kolektiva, drugega nadzora premalo ali sploh ni bilo in da se eventualna opažanja nepravilnosti niso takoj razčistila in pojasnila ter s tem naravno zavedla v nove manipulacije. Po mojem mnenju je v vseh primerih premalo čuta odgovornosti kolektiva, kakor tudi poedincev do splošno ljudskega premoženja, da gospodarno upravljajo zaupana jim podjetja. So pa primeri, da je kolektiv potisnjen ob stran in samopaštvo upravnika nujno vodi rakovo pot, dohodki opadajo, kolektivi ostajajo brez plač in tako poslovanje nujno vede v naročje ljudske milice.

Ako bi bila taka zadeva s tem urejena, bi bilo končno v redu. Na žalost pa so s tem prizadeti ljudje odtegnjeni od proizvodnje, kar je nova škoda, poleg že povzročene škode narodnemu dohodku, kar ne more še tako stroga preiskava in kazni nadoknaditi. Poleg tega, kar pa se še premalo zavedamo, trpi naš ugled, ne samo doma, ker moramo nujno računati, kako nas sodijo ostale države. To nam ne sme in ne more biti vseeno.

Poleg političnih uspehov, katere uživamo v svetu, je skrajni čas, da tudi gospodarsko upravljanje spravimo na pot, katera nam bo napravila ugled v svetu tudi za naše socialistično gospodarstvo. Mislim, da imamo dovolj teh napak in z njimi tudi izkušenj, da bomo znali zavreti in to pravočasno, da ne bo poplava še večja.

Istočasno pa lahko ugotavljamo, da je precejšnje število podjetij, katera imajo več ali manj monopolni položaj, pa ne vidijo preko plota, ne razumejo potreb mesta in skupnih koristi, kar smatram za nepravilno in izkoriščanje trenutne situacije, v kateri se nahaja MLO.

Suhadole Franc:

Mene zanima ena stvar. Tovariš Dermastia je omenil, da podjetja dolgujejo na neplačani akumulaciji 1 milijardo in pol dinarjev. Meni ne more biti jasno in bi bilo potrebno povedati v par besedah, kako to more biti. V svojem podjetju vidim, da ne dobimo plače, če ne položimo virmana o plačani akumulaciji.

Dr. Dermastia Marjan:

Problem je čisto enostaven. Podjetja, ki dolgujejo akumulacijo ne spadajo po uredbi pod obvezni obračun dohodka, temveč odvajajo akumulacijo na bazi lastnega obračuna in naloga banki. Na ta način imajo možnost, da akumulacijo, ki so jo dolžna, zadržujejo kot obratna sredstva in s tem povečujejo svoj dohodek za manj plačane obresti. Razlika sama pa je nastala v štirih mesecih.

Ob tej priliki bi še nekaj dopolnil v pogledu državljanske poštenosti. Ni samo kriminal, če kdo nekaj ukrade. Gospodarski kriminal je

storjen tudi takrat, če kdo odteguje družbi tisto, kar je dolžan dati za pokritje potreb skupnosti. Gospodarski kriminal je tudi, če kdo z nepravilnim postavljanjem stvari ali pa z neresničnim prikazovanjem zmanjša svoje obveznosti do družbe n. pr. uspe, da se mu na tak način zmanjša stopnja akumulacije, poveča povprečje plač in slično.

Tudi v vseh teh primerih se postavlja vprašanje državljske poštenosti in odgovornosti do skupnosti.

Predsedujoči da predlog tov. podpredsednika Kreseta, da se odstopi od principa povišanja najemnin za poslovne prostore, ki jih uporabljajo advokati, zdravniki in družbene organizacije, na glasovanje.

Pred sklepanjem o predlogu se je razvila še krajša razprava:

Dr. Dermastia Marjan:

Pripomnil bi, da tisti del mojega izvajanja, ki govori o davku na dohodek kaže, da ni resnega razloga, ki bi zahteval, da se iz odloka o najemnini za lokale izključijo svobodni poklici. Uredba še ni dobro stopila v veljavo in že vodimo diskusijo o izjemah. Čim pa začnemo s tem, ne vemo kje bo konec in v glavnem bomo ostali pri starem.

Avšič Jaka:

Predlagam, da se o tem vprašanju razpravlja na Svetu za komunalne zadeve.

Ing. Tepina Marjan:

Pripomnim, da je Svet za komunalne zadeve o tem že razpravljal, a je zavzel odklonilno stališče.

Zdešar Henrik:

Mislim, da ne bi bilo pravilno, da bi uredba zajela tudi poslovne prostore za zdravnike in advokate, ker smatram, da so ti prostori del stanovanj, ki pa se uporabljajo za lokale.

Plevnik Jože:

Na terenu imamo težave. Terenskemu odboru SZDL je določena najemnina za prostore 10.000 din mesečno, kar mislim, da je za družbeno organizacijo mnogo preveč. Če hočemo tej najemnini oporekati, dobimo odgovor, da naj si prostore poiščemo drugje.

Dr. Dermastia Marjan:

To je drug problem. Odlok o povišanju najemnin naj velja tam, kjer je vprašanje pridobitnih poslov. Družbene organizacije pa živijo od prispevkov, ter bi se tu lahko napravila izjema, čeprav je tudi subvencija, samo v drugačni obliki.

Krivic Vladimir:

Hotel bi reči, da se strinjam s predlogom tov. podpredsednika Kreseta, da se pri določanju najemnine za poslovne prostore, ki jih uporabljajo advokati in zdravniki napravi izjema. Zdi pa se mi, da ta

predlog ni v celoti prediskutiran ter predlagam, da se stvar začasno odloži. Formira naj se komisija ter naj se sklepi predlože v proučitev. Jasnó se pa zdi v celoti vprašanje najemnine za prostore Društva zdravnikov in Odvetniške zbornice, ki jih je treba smatrati kot družbeni organizaciji, ki torej ne pridejo pod ta odlok. Svobodnih poklicev in advokatov ni mogoče izenačiti s pridobitnimi podjetji na sploh. Mislim, da v današnji dobi ne smemo gledati na advokate kot pojave iz preteklosti, ker se že vzgajajo novi kadri kot socialistični odvokati, ki živijo od našega gospodarstva. Advokatom dajemo že danes naloge kot predstavnikom javne službe in ne zgolj privatne ter jih ne smemo zato gledati z očmi preteklosti in kot zgolj privatni poklic. Strinjal bi se tudi, da bi se pri poslovnih prostorih, ki jih uporabljajo zdravniki, v pogledu najemnine napravila izjema, ker bodo sicer povišanje najemnine občutili bolniki, prizadeti pa bodo tudi predvsem skromni in pošteni zdravniki.

Zato mislim, da bi bilo najprimerneje, da se formira komisija, ki naj ugotovi, kakšno je dejansko stanje, ker nimamo konkretnih podatkov.

Povedal bom primer, kako se danes ponekod gleda na vlogo odvetniške službe v socializmu. Človeka — pravnika, ki je bil uslužben v nekem podjetju, kjer so se dogajale razne nepravilnosti, katere je podpiral tudi on, so odstranili iz podjetja. Na nekem okraju pa, ko je bilo vprašanje, ali lahko odpre odvetniško pisarno, so smatrali, da lahko, ker je itak baraba. Če bi torej mi smatrali, da so barabe lahko odvetniki, potem je bolje, da se advokaturi v celoti odpovemo.

Jaz mislim, da o tem vprašanju ni enotnosti in ni tako enostavno vprašanje. Stvar glede ureditve najemnine za poslovne prostore, ki jih uporabljajo zdravniki in advokati naj se odloži ter naj se stvar podrobno prouči. Upoštevati bi bilo, da imajo advokati tudi določene svoje tarife. V kolikor bi bila drugačna najemnina, bi tudi bilo treba spremeniti tarifo. Strinjal pa bi se, da bi se tudi za ateljeje napravila izjema.

Dr. Dermastia Marjan:

Tov. Krivic menda ne misli, da ne bi razumel, kaj predstavljajo advokati. Ne strinjam pa se, da bi se ravno zaradi tega delala pri njih izjema pri najemnini za lokale. Mi moramo gledati, da sposobni in pošteni advokati dobe kot zastopniki naših podjetij take dohodke, ki jim bodo omogočili normalno plačevanje najemnine za lokale.

Mojškerc Jakob:

Napačno bi bilo gledati na tarifo ravno pri advokatih, ker vemo, da imamo vsi postavljeno tarifo, zato sem mnenja, da naj plačujejo tako kot ostali.

Krivic Vladimir:

Mi sprejemamo celo vrsto odlokov. Večkrat pa se pokaže slabost, ko mislimo, da pri nobenih odlokih ne sme biti izjem. Zato večkrat naletimo na nerazumevanje ljudi, ki poznajo posamezne primere in po teh ocenjujejo pravilnost celotnega ukrepa. Tako naletimo na upravičeno kritiko in potem lahko ljudje, ki ne razumejo, začnejo gonjo proti celemu našemu ukrepu. Zato mislim, da bi bilo treba več elastičnosti. Pri obravnavanju problemov je treba več pažnje in zato mislim, da ne bo nobena škoda, če bomo probleme podrobneje proučili.

Avšič Jaka:

Tudi jaz se strinjam, da bi se izvolila komisija, ki bo proučila vprašanje poslovnih prostorov advokatov in zdravnikov.

Zor Jože:

Jaz se ne bi strinjal z mnenjem tov. Krivica ter mislim, da advokati lahko plačajo višjo najemnino in to celo lažje kot obrtniki. Pripomnim, da so lansko leto napovedali 15.000 do 20.000 din čistega dohodka, kar ne odgovarja stvarnemu stanju.

Zdešar Henrik:

Strinjam se, da se izvoli komisija, ki bo vso stvar proučila, ker smatram, da advokati nimajo tako velikega zaslужka kot obrtniki. Pošteni advokati težko živijo.

Po zaključeni razpravi mestni zbor in zbor proizvajalcev odobrita poročilo o delu Sveta za gospodarstvo MLO in sprejmeta predloge, ki so jih v zvezi s tem postavili posamezni odborniki v diskusiji.

Predsedujoči stavi na glasovanje predlog, da se izvoli komisija, ki bo proučila vprašanje najemnine poslovnih prostorov, ki jih uporabljajo advokati in zdravniki.

Mestni zbor in zbor proizvajalcev soglasno izvolita komisijo, ki jo sestavljajo: dr. Modic Heli, dr. Dermastia Marjan, Zdešar Henrik, Di Batista Franc, Vodopivec Vlado, dr. Marvin-Zadnik Zvezdana in Zor Jože.

Juh Franc:

Predlagam, da bi bili predlogi v bodoče opremljeni tudi s potrebno dokumentacijo. Ker danes te dokumentacije ni, smo morali zopet iti na komisijo.

2. IZVOLITEV SODNIKA OKROŽNEGA SODIŠČA V LJUBLJANI

Ocepek Lojze:

Državni sekretariat za pravosodno upravo predlaga, da se izvoli za sodnika Okrožnega sodišča **Potočnik** Branko, doslej predsednik Okrajnega sodišča v Postojni. Potreba po izvolitvi je utemeljena v tem, ker je bil sodnik Dobrajc izvoljen za sodnika Okrožnega sodišča v Celju, ter zaradi stalno naraščajočih poslov tega sodišča.

Tov. Potočnik Branko je po svojem dosedanjem delu odlično ocenjen in ima tudi vse potrebne politične kvalifikacije za izvolitev za sodnika.

Predsedujoči da predlog za izvolitev **Potočnik** Branka za sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani, na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

3. SKLEPANJE O PREDLOGIH KOMISIJE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Predsednik komisije za volitve in imenovanja tov. **Ocepek** Lojze predlaga, da se v administraciji Mestnega ljudskega odbora izvršijo naslednja imenovanja in razrešitve:

V aparatu MLO se razreši **Dolenc** Francka kot načelnik odseka za skrbništvo in socialno pomoč pri Tajništvu za zdravstvo in socialno politiko.

Postavijo se: **Rakar** Iva za pomočnika načelnika za zdravstvo pri Tajništvu za zdravstvo in socialno politiko, **Dolenc** Francka za pomočnika načelnika za socialno skrbstvo pri Tajništvu za zdravstvo in socialno politiko in **Lavrič** Stane za šefa upravnopravnega odseka pri Tajništvu za gospodarstvo MLO.

V gospodarskih podjetjih se izvršijo naslednja imenovanja in razrešitve:

Razrešita se: **Kragelj** Franc, upravnik »Naše čevljarne« in **Kušar** Ludvik, upravnik »Mestnega pečarstva«.

Postavijo se: **Tence** Marija za upravnico »Ljudske pralnice« in **Bobnar** Anton za upravnika podjetja »Konfekcija Na-ma«.

Predlog za razrešitev sodnikov — porotnikov Okrožnega in Okrajnega sodišča:

Na predlog Okrožnega in Okrajnega sodišča in terenskih organizacij Socialistične zveze delovnih ljudi predlaga komisija za volitve in imenovanja, da se razrešijo spodaj navedeni sodniki — porotniki.

Razlogi za razrešitev so predvsem v tem, ker ti tovariši niso v redu opravljali svojih dolžnosti, kar je zlasti primer pri Okrožnem sodišču, katero predlaga, da se razreši večje število sodnikov — porotnikov prav zaradi malomarnega odnosa do te funkcije.

Nekatere porotnike je bilo razrešiti tudi iz moralno političnih razlogov.

V nekaterih primerih pa je razrešitev tudi opravičljiva, ker so posamezniki med tem časom prevzeli druge dolžnosti ter so vsled tega preobremenjeni. Dalje so med razrešenimi tudi tovariši, ki so se izselili iz Ljubljane.

Nekaj sodnikov porotnikov okrajnega sodišča pa je razrešenih zato, ker jih komisija predlaga za sodnike — porotnike Okrožnega sodišča.

Razrešijo naj se:

Okrožno sodišče

1. Amon Miroslav, Medvedova 3.
2. Dobnikar Franc, Muzejska 3.
3. Eržen Alojzij, Vodovodna 1.
4. Hrast Silvo, Linhartova 55.
5. Galičič Ivana, Prešernova 3.
6. Jernejčič Franc, Pohlinova 15.
7. Humar Marija, Kavškova 17.
8. Jeršin Valentin, Igriška 3.
9. Kamnar Stane, Zadvor 27.
10. Karin Franc, Vidovdanska 9.
11. Kobal Cveto, Novi bloki 13.
12. Mlakar Slavko, Prelovčeva 6.
13. Močnik Zlato, Gerbičeva 9.
14. Omejc Vinko, Tržna 14.
15. Petrič Avgust, Viničarjeva 5.
16. Rupret Uroš, Cigaletova 5.
17. Slemenšek Franc, Nazorjeva 10.
18. Sadar Marjan, Staničeva 18.
19. Tavčar Minka, Zalog 81.
20. Turk Ivan, Hradeckega 40.

Okrajno sodišče

1. Gregorčič Danica, profesor, Sv. Jakoba trg 1.
2. Jezovšek Regina, gospodinja, Gestrinova 4.
3. Pogačar Lada, blagajničarka, Nazorjeva 4.
4. Pretnar Ana, učiteljica, Mestni trg 8.
5. Slovenc Miha, čevljar, Tavčarjeva 1.

6. Turnšek Frančiška, gospodinja, Slomškova 2.
7. Kepec Franc, Celovski blok 1.
8. Ferjančič Mimi, uradnica, Predovičeva 17.
9. Ovsenjak Francka, telefonistka, Župančičeva 8.
10. Peršin Anton, uslužbenec, Jegličeva 15.
11. Presetnik Franc, krojaški mojster, Šmartinska 136.
12. Grobelšek Viktor, uslužbenec, Rožna dolina, Cesta III/32.
13. Krmac Jadviga, uslužbenka, Erjavčeva 24.
14. Hrastnik Rado, učitelj, Malgajeva 6.
15. Pogačnik Oliva, pravnica, Medvedova 17.
16. Lah Avguštin, uslužbenec, Cankarjeva 4.
17. Olivčič Robert, upokojenec, Prijateljeva 1 a.
18. Šega Leopold, direktor tiskarne, Florjanska 21.
19. Vrečar Stanislav, komercialist, Rudnik 55.
20. Zorko Ladislav, uslužbenec, Na jami 6.
21. Kavčič Marjan, uslužbenec, Središka 8.
22. Vojir Jože, industrijski tehnik, Gradišče 8 b.
23. Žorž Angela, gospodinja, Kardeljeva 3.
24. Prevc Stane, mizarski pomočnik, Rožna dolina, Cesta XV/11.
25. Turšič Dragomir, komercialist, Rožna dolina, Cesta II/9.
26. Mohar Marjan, upravnik kina Šiška, Galetova 8.
27. Kregar Avgust, kmetijski tehnik, Zaloška 153.
28. Florjančič Pavla, uslužbenka, Grablovičeva 14.
29. Gorše Franc, upokojenec, Dobrunje 89.
30. Jenko Rajko, uslužbenec, Prelovčeva 9.
31. Resnik Marija, uslužbenka, Dravska 3.
32. Racman Vinko, zidar, Prijateljeva 9.
33. Repič Ivanka, učiteljica, Trubarjeva 58.
34. Švab Franc, uslužbenec, Stari trg 21.
35. Pevc Albina, uslužbenka, Vodovodna 50.
36. Slavič Jožica, šivilja, Šentvid 78.
37. Vertačnik Albert, uslužbenec, Kolodvorska 11.
38. Kušar Katarina, učiteljica, Pokopališka 29.
39. Mlekuš Slava, upokojenka, Tržaška 48.
40. Majeršič Maks, uslužbenec, Zalog 71.
41. Goslar Branko, pravnik, Mivka 15.
42. Bizjak Stane, uslužbenec, Orlova 17.
43. Batagelj Avgust, mizarski pomočnik, Celovška 113.
44. Godina Zora, uslužbenka, Napoleonov trg 7.
45. Curk Jože, delavec, Litostrojski blok 4.
46. Podgoršek Roza, uslužbenka, Gunclje 10.
47. Füreder Franc, laborant, Zaloška 4.
48. Prochazka Marija, uslužbenka, Gorupova 4.
49. Polak Viktor, uslužbenec, Resljeva 9.

50. Žigon Fanči, krojačica, Aškerčeva 5.
51. Pelko Tone, uslužbenec, Belokranjska 8.
52. Hrast Stanko, uslužbenec, Breg 10.
53. Mažgon Franc, ekonom, Ciglarjeva 8.
54. Šter Danica, uslužbenka, Vrhovčeva 4.
55. Krmac Boris, uslužbenec, Erjavčeva 34.
56. Goljevšček Vinko, industrija obutve, Medvedova 1.
57. Kralj Janez, tehnik, Parmova 41.
58. Wölfling Cilka, uslužbenka, Malgajeva 13.
59. Kuhar Blaž, upokojenec, Podjunska 21.
60. Žagar Alojzij, čevljarski pomočnik, Vodnikova 42.
61. Šlamberger Fani, gospodinja, Bezenškova 22.
62. Rakušček Zdravko, uslužbenec, Bezenškova 28.
63. Klun Metod, uslužbenec, Celovška — blok 10.
64. Lašič Živojin, študent, Strossmayerjeva 8.

Predlog za izvolitev sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani:

1. Urbič Anton, Ljubljana, Dalmatinova 2.
2. Babšek Franja, Ljubljana, Poljanska 20.
3. Urbančič Boris, Ljubljana, Gradišče 15.
4. Vrečar Franc, Ljubljana, Gosposka 6.
5. Dekleva Marica, Ljubljana, Tomšičeva 10.
6. Gulič Danica, Ljubljana, Kidričeva 6/V.
7. Perovšek Vinko, Ljubljana, Celovška 15, blok 1/7.
8. Curk Jože, Ljubljana, Litostrojski blok 4/2.
9. Mohar Marjan, Ljubljana, Galetova 8.
10. Vogrič Rudi, Ljubljana, Beljaška 24.
11. Koh Zora, Ljubljana, Knezova 37.
12. Hrastnik Rado, Ljubljana, Malgajeva 6.
13. Razdrih Feliks, Ljubljana, Celovška 30.
14. Likar Mila, Ljubljana, Pregarčeva 31.
15. Florjančič Pavla, Ljubljana, Grablovičeva 14.
16. Gorjanc Slavka, Ljubljana, Središka 11.
17. Smrekar Dominik, Dobrunje 48.
18. Kolar Vilko, Šentvid 38.
19. Boh Stane, zaposlen pri Mesnina.
20. Prašnikar Božo, Ljubljana, Tavčarjeva 4.
21. Potočnik Jože, Ljubljana, Njegosova 15.
22. Demšar Danica, Ljubljana, Križevniška 8.
23. Žgur Sonja, Ljubljana, Wolfova 12.
24. Bučar Franc, Ljubljana, Zupančičeva 14.
25. Kovač Just, Ljubljana, Križevniška 11.
26. Matelič Ivan, Ljubljana, Lavričeva 6.

27. Belič Viktor, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta XV/5.
28. Ivančič Marija, Ljubljana, Mencingerjeva 29.
29. Ing. Hočevar Josip, Ljubljana, Privoz 4.
30. Kocijančič Rozi, Zg. Kašelj 125.
31. Fležar Fanči, Zg. Kašelj 124.
32. Lampič Ciril, Podmolnik 41.
33. Anžič Ciril, Dobrunje 25.
34. Omahen Lovro, Zadvor 92.
35. Repič Ivanka, Ljubljana, Trubarjeva 58.
36. Švab Franc, Ljubljana, Stari trg 21.
37. Slavič Jožica, Šentvid 78.
38. Mlekuž Slava, Ljubljana, Tržaška 48.
39. Batagelj Avgust, Ljubljana, Celovška 115.
40. Godina Zora, Ljubljana, Napoleonov trg 7.
41. Podgoršek Roza, Gunclje 10.
42. Füreder Franc, Ljubljana, Zaloška 4.
43. Hrast Stanko, Ljubljana, Breg 10.
44. Šter Danica, Ljubljana, Vrhovčeva 4.
45. Krnac Boris, Ljubljana, Erjavčeva 34.
46. Kralj Janez, Ljubljana, Parmova 41.
47. Wölfling Cilka, Ljubljana, Malgajeva 15.
48. Žagar Alojzij, Ljubljana, Vodnikova 42.
49. Šlamberger Fani, Ljubljana, Bezenškova 22.
50. Racman Vinko, Ljubljana, Prijateljeva 9.

Predlog za izvolitev sodnikov — porotnikov Okrajnega sodišča v Ljubljani:

1. Blatnik Tinca, Ljubljana, Obrežna steza 24.
2. Ržen Rajko, Ljubljana, Poljanska 23.
3. Grebenc Jože, Ljubljana, Ambrožev trg 7.
4. Ribičič Antonija, Ljubljana, Vrhovčeva 4.
5. Paternoster Maks, Ljubljana, Vrhovčeva 4.
6. Kranjec Jože, Ljubljana, Hrvatski trg 4.
7. Krznarič Nikola, Ljubljana, Trubarjeva 54.
8. Predan Pavla, Ljubljana, Krojaška 5.
9. Fatur Viktor, Ljubljana, Krekov trg 2.
10. Križič Ivan, Ljubljana, Ciril-Methodova 1.
11. Čeferin Mara, Ljubljana, Dolničarjeva 4.
12. Nograšek Olga, Ljubljana, Wolfova 3.
13. Zupančič Štefka, Ljubljana, Breg 6.
14. Židanič Miha, Ljubljana, Vegova 2.
15. Jesse Anica, Ljubljana, Gregorčičeva 5.
16. Berdnik Pavla, Ljubljana, Igriška 6.
17. Dobnikar Ela, Ljubljana, Valvazorjeva 3.

18. Kolar Zora, Ljubljana, Kardeljeva 3.
19. Golob Jože, Ljubljana, Prešernova 42.
20. Arigler Zalka, Ljubljana, Beethovnova 16.
21. Furlan Niko, Ljubljana, Šišenska 61.
22. Sever Nasta, Ljubljana, Prešernova 9.
23. Bajer Bogomir, Ljubljana, Vodnikova 80.
24. Poljanšek Franc, Ljubljana, Prelovčeva 8.
25. Tomšič Vinko, Pod hribom 20.
26. Krese Jože, Ljubljana, Major Lavričeva 45.
27. Lubej Breda, Ljubljana, Šišenska 18.
28. Mlakar Slavko, Ljubljana, Prelovčeva 6.
29. Pervanja Štefanija, Ljubljana, Celovška, 16. blok A/3.
30. Kranjc Bogomir, Ljubljana, Celovška, 15. blok 3/4.
31. Petrovič Minka, Ljubljana, Celovška, 5. blok.
32. Tršan Roman, Ljubljana, Celovška, 15. blok 5/8.
33. Črnkovič Branko, Ljubljana, Celovška, 16. blok 1/8.
34. Poteko Franc, Ljubljana, Litostrojski blok 9/3.
35. Finc Martin, Ljubljana, Litostrojski blok 9/3.
36. Zalta Jože, Ljubljana, Litostrojski blok 5/3.
37. Ostanek Ela, Ljubljana, Litostrojski blok 4/1.
38. Medle Olga, Ljubljana, Podlimbarskega 7.
39. Drobne Jože, Ljubljana, Aljaževa 45.
40. Pirkovič Janko, Ljubljana, Gasilska 11.
41. Jernejc Nevenka, Ljubljana, Aljaževa 13.
42. Paljevec Lojzka, Ljubljana, Lepodvorska 30.
43. Košir Janez, Ljubljana, Gubčeva 18.
44. Turenšek Štefan, Ljubljana, Medvedova 20.
45. Muršek Anica, Ljubljana, Malgajeva 8.
46. Tome Ivan, Ljubljana, Prekmurska 2.
47. Trontelj Franc, Ljubljana, Linhartova 4.
48. Koštrin Ljubo, Ljubljana, Livarska 10.
49. Krmelj Milka, Ljubljana, Bežigrad 16.
50. Zor Ivan, Ljubljana, Trstenjakova 2.
51. Stare Ivanka, Ljubljana, Pleterškova 19.
52. Bavcon Marko, Ljubljana, Lavričeva 6.
53. Černe Aleksander, Ljubljana, Hranilniška 4.
54. Stare Avgust, Ljubljana, Hranilniška 4.
55. Čudo Rado, Fužine 3.
56. Hlebš Joža, Spodnja Hrušica 37.
57. Kraševac Mihaela, Ljubljana, Pregarčeva 12.
58. Zakotnik Vili, Fužine 1/a.
59. Slamič Julka, Ljubljana, Vide Pregarčeve 36.
60. Kovač Avgusta, Ljubljana, Zalokarjeva 11.
61. Wagner Jože, Ljubljana, Jenkova 6.

62. Klančar Mirko, Ljubljana, Perčeva 12.
63. Goršič Lojze, Ljubljana, Zvezna 14.
64. Kavčič Vladimir, Ljubljana, Belokranjska 8.
65. Flis Anton, Ljubljana, Perčeva 1.
66. Grmovšek Julka, Ljubljana, Izanska 159.
67. Melik Marija, Črna vas 80.
68. Zajc Jože, Ljubljana, Izanska 159.
69. Klančar Janez, Črna vas 285.
70. Šerjak Francka, Ljubljana, Dolenjska 356.
71. Kunej Janko, Galjevica 152.
72. Farčnik Franc, Galjevica 105.
73. Princ Leopold, drž. elektrarne, obrat Ljubljana.
74. Bohinc Ivanka, Ljubljana, Peruzzijska 1.
75. Legan Marija, Ljubljana, Groharjeva 21.
76. Košir Tončka, Ljubljana, Teslova 6.
77. Cvetko Slavko, Ljubljana, Postojnska 74.
78. Arl Gizela, Ljubljana, Groharjeva 22.
79. Turk Olga, Ljubljana, Aškerčeva 5.
80. Glavan Marjan, Ljubljana, Krakovska 21.
81. Vodnik Albert, Ljubljana, Krakovska 21.
82. Koren Vinko, Ljubljana, Kladezna 15.
83. König Stane, Ljubljana, Eiprova 21.
84. Lubej Darinka, Ljubljana, Svetčeva 4.
85. Vidmar Marija, Ljubljana, Večna pot 3.
86. Črnko Mirko, Ljubljana, Večna pot 7.
87. Grobeljšek Viktor, Ljubljana, Rožna dolina 3/12.
88. Beh Pavla, Ljubljana, Predjamska 5.
89. Peternel Franc, Ljubljana, Rožna dolina, cesta XI/10.
90. Kazafura Marica, Ljubljana, Rožnik 5.
91. Stritar Albin, Ljubljana, Cesta na Rožnik 1.
92. Nosan Karl, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 3.
93. Kek Vladimir, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 52.
94. Žorž Alojzij, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta IX/7.
95. Ščepanovič Jovo, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta VI/54.
96. Gvardijančič Tončka, Ljubljana, Predjamska 53.
97. Marinšek Marjan, Ljubljana, Kopališka 10.
98. Trček Stane, Ljubljana, Vipavska 23.
99. Leban Marjan, Ljubljana, Soška 9.
100. Valant Zdenka, Ljubljana, Privoz II.
101. Pezdir Nežka, Ljubljana, Karlovska 22.
102. Vovčko Huberzinka, Ljubljana, Karlovska 22.
103. Jerkovič Vojna, Ljubljana, Prule 19.
104. Černe—Vidovič Ela, Ljubljana, Privoz 4.
105. Marter Minka, Ljubljana, Zadvor 81.

106. Trtnik Ivan, Vevče 85.
107. Vidmar Avgust, Zadvor 102.
108. Cerar Franc, Slape 23.
109. Ciuha Franc, Slape 34.
110. Stanjko Leopold, Polje 83.
111. Dragar Ivanka, Šmartno 28.
112. Anžič Ciril, Dobrunje 23.
113. Dežman Anton, Sadinja vas 27.
114. Ostrež Franc, Zgornji Kašelj 97.
115. Jakoš Ivan, Zadvor 102.
116. Omahen Lovro, Zadvor 92.
117. Završnik Maks, Polje 136.
118. Jurca Anton, Polje 191.
119. Cizerle Anton, Vižmarje 170.
120. Polanc Bogomir, Kamna gorica 6.
121. Murn Matija, Šentvid 67.
122. Ferbežar Jožica, Medno 35.
123. Cerar Alojz, Stanežiče 49.
124. Pavlič Bojan, Brod 45.
125. Šlajmer Nevenka, Poljane 21.
127. Jovičević Dolfka, Ljubljana, Goce Delčeva 34.
128. Vali Dana, Klunova 16.
129. Horvat Vera, Ljubljana, Trubarjeva 44.
130. Dražil Marija, Ljubljana, Resljeva 3.
131. Urek Vladimir, Ljubljana, Resljeva 4/a.
132. Štoka Cian, Ljubljana, Komenskega 7.
133. Erklavec Štefka, Ljubljana, Kolodvorska 34.
134. Šircelj Dana, Ljubljana, Kolodvorska 33.
135. Brulc Drago, Ljubljana, Resljeva 13.
136. Zupančič Franc, Ljubljana, Resljeva 31.
137. Mirtič Matija, Ljubljana, Herbersteinova 18.
138. Siard Karel, Ljubljana, Vodovodna 72.
139. Perovšek Milan, Ljubljana, Mariborska 77.
140. Miklič Majda, Ljubljana, Staničeva 9.
141. Lasič Bogomir, Ljubljana, Koroška 4.
142. Namar Aleksandra, Ljubljana, Koroška 4.
143. Mrhar Ignac, Ljubljana, Koroška 4.
144. Lukežič Ivo, Ljubljana, Koroška 18.
145. Bertoncelj Jože, Ljubljana, Štefanova 1.
146. Berič Karel, Ljubljana, Kavškova 17.
147. Skok Zora, Ljubljana, Stros Mayerjeva 3.
148. Pečar Avgust, Ljubljana, Zarnikova 4.
149. Budna Anton, Ljubljana, Ulica talcev 21.
150. Murko Ivan, Ljubljana, Ulica talcev 21.

Ocepek Lojze, predsednik komisije za volitve in imenovanja prosi, da se ga zaradi preobremenjenosti razreši funkcije predsednika komisije za volitve in imenovanja. Za novega predsednika komisije predlaga Urbančiča Marjana.

Predsedujoči daje na glasovanje predloge Komisije za volitve in imenovanja, kakor tudi predlog za razrešitev Ocepka Lojzeta kot predsednika omenjene komisije ter izvolitev Urbančiča Marjana na to mesto.

Soglasno sprejeto!

4. POTRDIŠTEV ODLOČBE O IMENOVANJU KOMISIJE, KI JE BILA POSTAVLJENA NA OSNOVI ZAKONA O KMETIJSKEM ZEMLJIŠKEM SKLADU

Obrazložitev k odločbi poda Avšič Jaka, predsednik MLO.

Za člane mestne komisije za zemljiški sklad se imenujejo:

1. Jelušič Dušan, predsednik Okrajnega sodišča I. v Ljubljani, kot predsednik komisije;
2. Vrhovec Stane — član mestnega zbora MLO v Ljubljani;
3. Rojšek Franc — član zbora proizvajalcev MLO v Ljubljani;
4. Velkavrh Janez — višji pravni referent pri MLO v Ljubljani;
5. ing. Šega Janez — agronom pri MLO v Ljubljani.

Za namestnike članov mestne komisije za zemljiški sklad se imenujejo:

1. Juvanc Alojz — sodnik Okrajnega sodišča I. v Ljubljani;
2. ing. Marentič Vera — član mestnega zbora v Ljubljani;
3. Keber Jože — član mestnega zbora MLO v Ljubljani;
4. Goslar Branko — višji pravni referent pri MLO v Ljubljani;
5. ing. Ferjan Jakob — uslužbenec pri Mestni zadrugi v Ljubljani.

Ljudski odborniki odločbo o imenovanju omenjene komisije soglasno odobre.

5. RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGU ZA USTANOVITEV »GOSPODINJSKEGA SERVISIA« IN O PREDLOGU ZA PRENEHANJE DRŽAVNEGA GOSPODARSKEGA PODJETJA »MODNA KONFEKCIJA«

Član Sveta za gospodarstvo Sitar Franc obrazloži predlog za ustanovitev »Gospodinjskega servisa« v Ljubljani:

Zavod za napredek gospodinjstva in Mestni odbor AFŽ sta predložila prošnjo, da bi Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane za

potrebe ljubljanskih gospodinjstev ustanovil »Gospodinjski servis« kot predračunsko ustanovo MLO.

»Gospodinjski servis« naj bi nudil pomoč pri opravljanju različnih gospodinjskih del v individualnih in kolektivnih gospodinjstvih, predvsem pa pri družinah zaposlenih žena. Poleg tega naj bi ustanova stremela za tem, da bo družinam v slučaju bolezni preskrbela strokovno večje in zanesljive zdravniške strežnike.

Ker je od strani gospodinj veliko zanimanje za osebe, ki bi prevzele vsaj nekaj ur dnevno ali pa tudi tedensko čuvanje otrok, spremstvo pri sprehodih in pomoč pri učenju, naj bi Gospodinjski servis v svoje delo vključil tudi te naloge.

Proti zmerni odškodnini bo ustanova posojevala razne gospodinjske aparate, kakor električne čistilce za prah, za parkete, pralne stroje itd.

Treba bi bilo tudi organizirati in opremiti posebne prostore, kjer bi lahko naše gospodinje pod strokovnim vodstvom opravile razna domača dela, kakor: čiščenje oblek, krpanje, likanje itd.

Ustanovitev »Gospodinjskega servisa«, kot predračunske ustanove s samostojnim finansiranjem ima svojo osnovo tudi v temeljni uredbi o ustanovah s samostojnim finansiranjem. V socialistični državi gospodinjstvo ni več samo zasebna stvar posameznih žena, oziroma družin, ampak je to javna funkcija, za katero odgovarja družba kot celota. Analize dosedanjega gospodinjskega dela so pokazale, da so naše žene vse preveč obremenjene z raznimi gospodinjskimi opravili, kar se kaže v zmanjšanem udejstvovanju žena na gospodarskem, kulturnem, prosvetnem, zdravstvenem in socialnem področju. Gospodinjstvo je pri nas še na zelo zaostali stopnji in zahteva zato od žena preveč dela in naporov.

Predsedujoči da predlog za ustanovitev »Gospodinjskega servisa« v razpravo:

Ing. Tepina Marjan:

To je dobra in moderna stvar. Opozoril bi na eno važno stvar, to je vprašanje kvalitete take ustanove. Brez kvalitetnega kadra ne bo uspevala, še več, če prvi poizkus ne bo pokazal kvalitete, so s tem tudi bodoči obsojeni na neuspeh, ker bodo ljudje zgubili zaupanje v take ustanove. Predlog je treba bolj proučiti, pripraviti kvalificiran kader. Odločba je formalnost in ne bo nič pomagala, če druge priprave niso dozorele.

Dr. Dermastia Marjan:

Strinjam se s pripombo tov. Tepine. Posebno pa bi opozoril na dejstvo, da je stvar z ustanovo s samostojnim finansiranjem, po mojem mnenju zelo problematična. Dobro bi bilo, da se uredijo stvari prej, kakor pa sklene, da ne bo potem pripomb ali celo razveljavitev sklepov in odlokov.

Krese Leopold:

Predlagam, da se ustanovitev »Gospodinjskega servisa« v principu sprejme, potem šele se bodo pričele vršiti priprave.

Resnik Julči:

Zavod za napredek gospodinjstva je predložil prošnjo, da se ustanovi »Gospodinjski servis« za namen, ki ga je tov. Sitar obrazložil. Dejavnost, ki bi se začela, bi bila dajati pomoč zaposlenim ženam in kolektivnim gospodinjstvom. Stavljen je bil predlog, da dá MLO na razpolago osnovna sredstva. Tudi jaz se strinjam z mnenjem tov. Tepine, da se namesti kader, ki bo strokovno sposoben. Ta ustanova bi bila nekakšna gospodinjska ustanova. Žene, ki bi bile v tem zavodu zaposlene, bi bile tudi socialno zavarovane, tako kot vse gospodinjske pomočnice, to je da plačajo socialnega zavarovanja po 1000 din. Če bi to bilo podjetje, bi bilo dolžno plačevati minimalno akumulacijo, to je 45 %. Želim, da bi mestni zbor podprl to iniciativo, ker je potreba pri ženah ogromna, kakor kažejo že prijave. Zato je potreba po taki ustanovi res nujna. Druga plat pa je vprašanje strokovnega vodstva in odgovornosti, ki jo uslužbenci morajo sprejeti. Ta odgovornost pa ne bo ležala samo na upravnici, ampak tudi na naši organizaciji.

Klanjšek Ada:

Ni potrebno, da v ljudskem odboru agitiramo za »Gospodinjski servis«, ker se vsi strinjamo z ustanovitvijo takega servisa in vidimo, da je res nujno potreben. Istočasno bi bilo pa treba pogledati, kdo bo tisti, ki bo vodil ta servis. Če bomo ustanovo na njenem začetku slabo vodili, ne more kasneje priti na tako stopnjo, kot si to vsi želimo. Premisliti bi bilo treba o samem vodstvu, zagotoviti soliden, strokovno in organizacijsko dovolj močan kader in šele nato ustanoviti to uslužnostno podjetje.

Sitar Franc:

Predlagam, da se sprejetje odločbe o ustanovitvi »Gospodinjskega servisa« odloži, da se izvedejo vse predpriprave.

S predlogom tovariša Sitarja se mestni zbor in zbor proizvajalcev strinjata.

Član Sveta za gospodarstvo Sitar Franc obrazloži predlog za prenehanje državnega gospodarskega podjetja »Modna konfekcija«, Ljubljana:

Državno gospodarsko podjetje »Oblačila za žene in otroke«, Titova cesta 35/b je bilo ustanovljeno s sklepom Rajonskega ljudskega odbora II. 18. maja 1948. S sklepom istega ljudskega odbora je bilo pozneje to podjetje 24. februarja 1951 preimenovano v »Modno konfekcijo«.

V zadnjih mesecih so nastale v podjetju težave predvsem zaradi tega, ker je Narodna banka FLRJ blokirala kredite ter tako tudi pre-

prečevala izplačevanje tekočih izdatkov. Po ponovnih pregledih, ki so pokazali, da ima podjetje ogromne zaloge izdelkov, ki jih ne more spraviti v promet, je bila postavljena posebna revizijska komisija z nalogo, da ugotovi dejansko stanje podjetja ter obrazloži nastalo izgubo.

Revizijska komisija, ki je svoje delo opravila v času od 5. do 25. maja 1953, je ugotovila, da znašajo po stanju 30. aprila t. l.:

skupna aktiva	31,358.790.48 din
skupna pasiva (obveznosti)	39,661.780.— din
Obračunska izguba	8,302.989.52 din

Iz bilance za leto 1952, ki jo je izdelala revizijska komisija, kakor tudi iz zaključnega računa za čas od 1. januarja do 30. aprila 1953 izhaja, da delavci in uslužbenci podjetja v času proizvodnje niso prejeli samo realiziranih plač, temveč tudi plače za izdelke na zalogi. Plače so se jim izplačevale po tarifnem pravilniku v višini 70 % od julija do decembra 1952, v višini 90 % pa za mesec januar, februar in marec 1953. Če bi bili vsi izdelki in polizdelki prodani po cenah, ki jih je ugotovila cenilna komisija, bi ostalo nepokritih, a že izplačanih plač za 1,650.458.— din, kar se izraža v nedoseženi kalkulirani prodaji.

Po družbenem planu za leto 1952 je predvidevalo podjetje letne proizvodnje za 106 milijonov dinarjev, produciralo je pa samo za 56,000.913.— din. Manjša proizvodnja je znašala torej 49,999.087.— din.

Podjetje je predvidevalo v letu 1952 letnega prometa za 111 milijonov dinarjev, doseglo pa je v prodaji promet 46,195.000.— din.

V letu 1953 podjetje ni imelo niti proizvodnega plana, niti plana prometa.

Plana proizvodnje podjetje v letu 1952 ni izpolnilo, ker je v juniju, juliju, avgustu in septembru lanskega leta delo povsem zastalo in ni zabeleženega v teh mesecih nikakršnega prometa. Zastoj v delu je nastal po sklepu delavskega sveta. V juniju so uslužbenci izkoristili svoj redni letni dopust, za mesece julij, avgust in september pa je upravni odbor sklenil, da po izteku plačanega letnega dopusta ostanejo vsi do nadaljnjega na dopustu s tem, da se vsem delavcem in uslužbencem plača od normalnega zaslužka 70 %.

Že meseca junija 1952 so podjetje obremenjevale velike zaloge izdelkov v vrednosti 17 milijonov dinarjev, ki so se le počasi in pod ceno prodajali. Podjetje za svojo proizvodnjo ni imelo odjemalcev, v kolikor pa je izdelke prodajalo, jih ni vedno po obračunani prodajni ceni, temveč po občutno nižji ceni. Te nižje cene so se v glavnem pričele pojavljati od meseca avgusta 1952 dalje.

Izdelki na zalogi iz leta 1952 občutno padajo izpod delovne cene, ki jo močno povišuje visoka režijska ura. Medtem ko znaša pri sorodnih podjetjih režijska ura največ 86 din, je režijska ura v »Modni konfek-

ciji« dosegla znesek 135 din. Glavni vzrok visoke režije obstoja v tem, da je v pisarni podjetja zaposlenih 10—12 % administrativnega osebja nasproti številu delavcev v proizvodnji.

Svet za gospodarstvo MLO je po proučitvi vsega zbranega materiala ugotovil, da je do izgube prišlo po krivdi kolektiva podjetja, ki pri svojem delu ni ravnal s preudarkom in tisto skrbjo, ki bi jo moral vložiti v upravljanje občeljudske imovine. Zato je bila po sklepu Sveta za gospodarstvo MLO 29. maja t. l. izdana odločba o postavitvi prisilne uprave v državnem gospodarskem podjetju »Modna konfekcija«, ki naj bi preprečila nadaljnjo izgubo. To odločbo je smatrati kot gospodarski ukrep pristojnega državnega organa za družbeno kontrolo.

Po vseh ugotovitvah za »Modno konfekcijo« ni bilo rešitve. Svet za gospodarstvo MLO predlaga zato, da se odloči o prenehanju imenovanega državnega gospodarskega podjetja, nakar bi se izvedla po uredbi o postopku pri likvidaciji gospodarskih organizacij ustrezajoča redna likvidacija. Osnovna sredstva ukinjenega podjetja »Modna konfekcija« pa naj bi se dodelila državnemu obrtnemu obratu »Krojaštvo« v Šentvidu.

Nato predlaga tov. Sitar Franc, naj se sprejme naslednja

o d l o č b a

o prenehanju državnega gospodarskega podjetja »Modna konfekcija«, Ljubljana

1.

Državno gospodarsko podjetje »Oblačila za žene in otroke« v Ljubljani, Titova cesta 35/b, ki je bilo ustanovljeno s sklepom Rajonskega ljudskega odbora II, Ljubljana, tajn. št. 2978/1948 z dne 18. maja 1948, ter preimenovano s sklepom istega ljudskega odbora pod tajn. št. 1130/1951 z dne 24. februarja 1951 v »Modno konfekcijo«, preneha obstojati.

2.

Osnovna sredstva ukinjenega državnega gospodarskega podjetja se dodelijo državnemu obrtnemu obratu »Krojaštvo« Šentvid, novi stanovanjski blok.

3.

Načelnik Tajništva za gospodarstvo MLO Ljubljana izda odločbo o likvidaciji ukinjenega podjetja ter imenuje likvidacijsko komisijo.

Predsedujoči dá predlog o prenehanju državnega gospodarskega podjetja »Modna konfekcija«, Ljubljana, v razpravo.

Krese Leopold:

Revizijska komisija je ugotovila, da leži krivda predvsem na direktorju, knjigovodji in drugemu administrativnemu aparatu, ki so dali lažne podatke in je vsa stvar predana sodišču. Tako daleč pride, če je delavski svet in upravni odbor samo na papirju. Vso stvar so vedno prikazali kot v najboljšem stanju, kljub temu da niso dobili plač. Sedaj se izgovarjajo, da se niso upali.

Klanjšek Ada:

Zanima me, ali je upravnik tega podjetja Miklič Vera, ki smo jo na eni izmed prejšnjih sej že razrešili in ali bo ona kot razrešeni upravnik odgovarjala.

Krese Leopold:

Novi direktor podjetja še ni hotel prevzeti poslov ter nosi popolno odgovornost še vedno prejšnja upravnica.

Predsednik MLO dá predlog odločbe o prenehanju državnega gospodarskega podjetja »Modna konfekcija« na glasovanje. Glasujejo ločeno odborniki zbora proizvajalcev in odborniki mestnega odbora.

Soglasno sprejeto!

6. RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PREDLOGIH ODLOČB O RAZLASTITVI

Predloge odločb o razlastitvi obrazloži član Sveta za komunalne zadeve ing. Lapajne-Oblak Sonja:

1. Odločba

V korist države in za potrebe gospodarske ustanove s samostojnim finansiranjem »Uprave cest MLO« v Ljubljani se odreja popolna razlastitev dela pod vlož. št. 240 k. o. Glince vpisane njivske parcele št. 1147 in delov pod vlož. št. 76 k. o. Glince vpisane travniške parcele št. 1062 in gozdne parcele št. 1143/1, ki dobe po izvršeni razmeritvi novo št. 1143/4 v izmeri 17.389 m², ki so last Vodnik Katarine iz Podutika 25. Mestna razlastitvena komisija v Ljubljani pa naj po predlogu Tajništva za komunalne zadeve MLO izvede razlastitveni postopek in izda odločbo po 29. členu Temeljnega zakona o razlastitvi.

Utemeljitev

Uprava cest MLO v Ljubljani potrebuje za razlastitev odrejeno zemljišče za pridobivanje dolomitnega peska za posip hodnikov v mestu Ljubljani in poti v raznih parkih, zaradi česar je razlastitev utemeljena po točki a) 1. člena Temeljnega zakona o razlastitvi.

2. Odločba

V korist države in za potrebe državnega gospodarskega podjetja Tovarne kleja v Ljubljani se odreja popolna razlastitev v katastrski občini Šentpetersko predmestje I. del vpisanih nepremičnin, in sicer:

1. pod vlož. št. 791 vpisane parcele št. 309/19 — vrta v izmeri 702 m², ki je last Semeniča Marjana iz Ljubljane, Podjunska ulica št. 17;

2. pod vlož. št. 790 vpisane parcele št. 309/18 — vrta v izmeri 702 m² ki je solastna Strickbergerju Albinu in Strickbergerjevi Mariji iz Ljubljane, Podmilščakova ulica 44, in sicer vsakemu od ene idealne polovice.

Mestna razlastitvena komisija v Ljubljani naj po predlogu državnega gospodarskega podjetja Tovarne kleja izvede razlastitveni postopek in izda odločbo po 29. členu Temeljnega zakona o razlastitvi.

Utemeljitev

Tovarna kleja v Ljubljani potrebuje za razlastitev odrejene nepremičnine za zgraditev stanovanjske hiše za svoje uslužbence in delavce, zaradi česar je razlastitev utemeljena po točki g) 1. člena Temeljnega zakona o razlastitvi.

3. Odločba

V korist države in za potrebe Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane se odreja popolna razlastitev pod vlož. št. 7 k. o. Udmat vpisanega dela parcele št. 160/1 — njive do izmere 285 m², ki je solastna Slapničarju Janku iz Ljubljane, Kolezijska ulica št. 38 in Bricelj Tereziji iz Ljubljane, Na peči št. 39, in sicer vsakemu do idealne $\frac{1}{6}$ ter Slapničar Ivanki, Slapničar Ani in Slapničar Alojziji iz Ljubljane, Slapničarjeva ulica št. 1, in sicer vsaki do idealnih $\frac{2}{6}$.

Mestna razlastitvena komisija v Ljubljani naj po predlogu Sveta za prosveto in kulturo uvede razlastitveni postopek in izda odločbo o razlastitvi po 29. členu Temeljnega zakona o razlastitvi.

Utemeljitev

Mestna gimnazija v Mostah potrebuje za razlastitev določeni del pod vlož. št. 7 k. o. Udmat vpisane parcele št. 160/1 za razširitev svojega igrišča in telovadišča, zaradi česar je razlastitev utemeljena po točki j) 1. člena Temeljnega zakona o razlastitvi.

Predsdujoči dá skupno vse predloge odločb o razlastitvi zemljišč na glasovanje. Glasujejo ločeno odborniki zbora proizvajalcev in odborniki mestnega zbora.

Soglasno sprejeto!

7. IZPOPOLNITEV II. IN VII. GIMNAZIJE

Pernuš Anka:

II. in VII. gimnazija sta sedaj samo nižji gimnaziji. Zadeva pa je taka, da je višja gimnazija okrog Rakovnika nujno potrebna. Vsi dijaki morajo hoditi v višjo gimnazijo na Poljane. Zgodi se tudi, da dijaki, ki se vozijo z Dolenjskega, večkrat zamujajo šolo, ker morajo hoditi v višjo gimnazijo v mesto. Zato predlagam, da se II. in VII. gimnazija postopoma spremeni v popolni, in sicer bi se v II. gimnaziji namestil še 5. in 6. razred, v VII. gimnaziji pa 5. razred. To bi veljalo za prihodnje šolsko leto.

Predsedujoči dá predlog o izpopolnitvi II. in VII. gimnazije na glasovanje. Glasujejo ločeno odborniki zbora proizvajalcev in odborniki mestnega zbora.

Soglasno sprejeto!

Ker je bil dnevni red izčrpan, zaključí predsednik MLO sejo ob 22.45 uri.

Tajnik:

Pogačar Niko, l. r.

Predsednik:

Avšič Jaka, l. r.

Overitelja zapisnika:

Bole Dušan, l. r.

Delač Ivan, l. r.

ZAPISNIK

VIII. seje zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki je bila v petek dne 19. junija 1953 od 16. do 18. ure v sejni dvorani MLO, Mestni trg št. 1.

Sejo vodi Vipotnik Albin.

Zapisnik vodi dr. Dular Marjan, načelnik tajništva za zdravstvo in socialno politiko.

Za overitelja zapisnika sta soglasno izvoljena Rotar Ludvik in Petrič Ivanka.

Predsedujoči ugotovi, da je seja sklepčna, ker je od 47 odbornikov zbora proizvajalcev prisotnih 37.

Odsotni so: Baggia Franc, Biščak Ludvik, Brezovec Jože, Delač Ivan, Jernejc Lojze, Juh Franc, Marolt Ivan, Meljo Stane, Štrukelj Jože in Žigon Fanči.

Zapisnik VII. seje zbora proizvajalcev, ki ga prečita dr. Dular Marjan, ljudski odborniki soglasno odobre.

Predsedujoči predlaga naslednji

DNEVNI RED

1. Razprava in sklepanje o pritrditvi k zaključnim računom nekaterih gospodarskih podjetij.

Rot Alojzij:

Predlagam, da se v dnevni red vnese tudi točka »Razno«.

Rakušček Zdravko:

Predlagam, da se kot prva točka dnevnega reda obravnava vprašanje amortizacije.

Tako dopolnjen dnevni red dá predsedujoči na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

I. VPRAŠANJE AMORTIZACIJE

Rakušček Zdravko:

Zbor proizvajalcev je izvolil posebno komisijo za ureditev vprašanja amortizacije. Ta komisija je izdelala problematiko ter nakazala situacijo ljubljanske industrije. Predvideno je tudi bilo, da bi šla deputacija k tovarišu podpredsedniku Mačku, ki pa je bolan, zato ga nismo uspeli dobiti, dasiravno sem ga sam mnogokrat iskal. Slično problematiko glede amortizacije sta iznesli tudi dve deputaciji iz Slovenije, in sicer z Jesenic in iz Maribora.

Vso situacijo sem obrazložil tovarišici Dermastjevi, od katere sem dobil odgovor, da se v letošnjem letu ne bo dalo izvesti sprememb. Povedala mi je tudi, da bo šel tovariš podpredsednik Maček ali pa tovariš predsednik Marinko v Beograd, kjer bosta iznesla te probleme. Tudi v Gospodarskem vestniku je bila navedena taka diskusija. Delati bo vsekakor treba v tej smeri, da bo v drugem letu naša industrija prišla do določenih sredstev, da ne bo nastala gospodarska škoda.

Predlagam, da bi predloženo kvoto amortizacije sprejeli ter vztrajam na tem, da bi se korekture, ki so bile napravljene po komisiji izvedle. Omenil bi kovinsko stroko. Tu je bil procent koriščenja določen najnižje. Pri tem pa povdarjam, da ne bi kdo napačno razumel in se razburjal iz drugih strok. Predlagal bi, da bi se Litostroju kvota koriščenja amortizacije znižala ter zvišala kovinski industriji, kajti Litostroj dobi sredstva iz budžeta, kovinska podjetja pa niso dobila ničesar. Litostroju naj bi se vzelo 4,6 % tako, da bi mu ostalo še 30 %, celotne amortizacije. Zdi se mi, da se bo situacija v prihodnjih letih izboljšala. Kovinska industrija je najmanj dobila ter nimajo sredstev za vzdrževanje, dočim so druga podjetja mnogo več dobila.

Vipotnik Albin:

Če pogledamo Litostroj, lahko ugotovimo, da je največ dal in najmanj dobil. Če Litostroj ne bi vzdrževal svoje objekte, bi prišel v tako situacijo, kot so nekatera druga podjetja. Sicer pa prepustim odločanje ostalim tovarišem.

Mojškerc Jakob:

Smatram, da bi predlog tovariša Rakuščka zbor potrdil. Upam, da bo Litostroj razumel, da je kovinska industrija v zadregi. Za eno leto se bo dalo prebiti, saj je tovariš Krivic tudi rekel, da bo v bodočnosti glede amortizacije šlo lažje.

Rakušček Zdravko:

Če bi Litostroju odvzeli 4,6 %, bi s tem lahko zboljšali stanje drugih podjetij, katera bi lahko rekla, da so od amortizacije le nekaj dobila. Za velika podjetja ni 1 milijon nič, za manjša podjetja pa le nekaj predstavlja.

Vipotnik Albin:

Smatram, da je predlog utemeljen ter se za Litostroj strinjam s tem predlogom.

Baraga Alojz:

Litostroj ima že itak prioriteto, zato se tudi jaz strinjam, da se mu določen procent odvzame. Če pa bo Litostroj prišel v stisko sem prepričan, da bo lažje dobil sredstva kot druga podjetja.

Merčun Franc:

Ko danes sprejemamo predlog o amortizaciji, bi pripomnil še to, da je Tiskarna »Slovenskega poročevalca« odstopila 700.000 dinarjev tiskarni »Jože Moškrič«, o čemer sta se tiskarni med seboj dogovorili, ker je v lanskem letu tiskarna »Jože Moškrič« uvidela potrebo tiskarne »Slovenskega poročevalca« po obnovi stavnih strojev oziroma matric za te stroje in ji odstopila del svoje amortizacije, kar pa se bo v letošnjem letu vrnilo nazaj. Takšen je bil tudi sklep, sprejet na sestanku grafičnih podjetij v mestu Ljubljani.

Požanel Franc:

Predlagam, da bi komisija Gospodarskega sveta še enkrat pregledala predlog o določeni amortizaciji ter ugotovila, če se da kakšnemu podjetju odvzeti ter dati drugam. Tovarna Rog je že itak dala prošnjo glede amortizacije. Podjetje je šele v izgradnji. Stroje so dobili iz Nemčije, so pa stari ter potrebni popravila. Zato smatram, da je vsota, ki je podjetju določena za koriščenje, zdaleka prenizka.

Vipotnik Albin:

Pripomnim, da je komisija že delala na tem ter sem prepričan, da ne bomo dosti dosegli.

Rakušček Zdravko:

Težkoča je v tem, da so vsa podjetja potrebna zvišanja procenta koriščenja amortizacije.

Za kovinska podjetja bi dal naslednji predlog: podjetju Litostroj naj bi se vzelo 4,6 %, kar naj bi se razdelilo med podjetja Saturnus, Skip, Utensilija in Tovarno kovinske galanterije. Moje mišljenje je, da bi Skip moral dobiti 100 %, koriščenja, ostala podjetja pa naj se sporazumejo med seboj. Zato bi bilo najbolje, da sprejmemo ta sklep, ker nima smisla, da to ponovno razpravljamo na zboru proizvajalcev.

Vipotnik Albin:

Predlog, kot ga je v imenu komisije obrazložil tovariš Rakušček, dajem na glasovanje.

O tem predlogu na zboru proizvajalcev ne bi več razpravljali, pač pa se pooblasti komisija, da zadevo dokončno uredi.

Soglasno sprejeto!

II. RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PRITRDTVITVI K ZAKLJUČNIM RAČUNOM NEKATERIH GOSPODARSKIH PODJETIJ

Kristan Franc:

Komisija za potrjevanje zaključnih računov je pregledala skupaj 56 podjetij in sicer: Manufaktura, Oprema-eksport, gostilna Sokol, gostilna Krim, Ljudska restavracija, Toplovod, Žito, Galenterija, Saturnus, Pletenina, Karton, Knjigoveznica, Litografija, gostilna Pri lovcu, Dom, Volga, Tekstil-obutev, Ortopedsko podjetje Soča, uprava Ljudske pravice, Špedicija, Tiskarna Tone Tomšič, Uradni list LRS, Kavarna Bežigrad, Tobak, Drogerija, Cankarjeva založba, Volna, Slovenski knjižni zavod, Železničar, Ključavničarska delavnica (Gregorčičeva ulica), Pohištvo (Predjamska ul. 32), Slaščičarna Drama, Garaže in avtodelavnice Predsedstva vlade, invalidsko podjetje Sodavičarstvo, Mestni projektni biro, Izolirka, Pečarstvo, Tiskarna Narodne banke, Utensilija, Litostroj, Preskrba, Kemična tovarna Moste, Kmetijsko posestvo Pšata, Kmetijsko posestvo Podgora, Mestno strojno podjetje, Telekomunikacije, Gradbeni material, Udarnik, gostilna Podgora, Kovinska galanterija, Vinocet, Vojno podjetje za izdelavo oficirske obleke, Alko in Slovenija-tekstil.

Komisija je ugotovila, da so bili zaključni računi pri 51 podjetjih pravilni, dočim ugotavlja nepravilnost pri naslednjih podjetjih:

1. Podjetje Tobak, Ljubljana.

Komisija zbora proizvajalcev se pridružuje predlogu strokovne komisije in predlaga, da se popravljeni zaključni račun potrdi. Glede izplačevanja maloprodajalcem (uslužbencem podjetja) 0,05 % od opravljenega prometa za kritje »raztresa« pri prodaji, kar je podjetje doslej izplačevalo z vednostjo nadrejenih organov in knjižilo v breme upravnih stroškov, je komisija mnenja, da se ta praksa ne spreminja ter naj se tudi v bodoče knjiži na režijo, ne pa na plačni sklad.

2. Tovarna Pletenine, Ljubljana.

Do leta 1947 je Pletenina proizvajala samo nogavice in pleteno kratko robo. Takrat pa se je izvršila reorganizacija posameznih tekstilnih panog ter je podjetje dobilo razne trikotažne stroje, oddalo pa je svoje stroje. Stroji so precej iztrošeni. Leta 1948 je prejelo podjetje 8 novih pletilnih strojev od UNRRA-e. Večjih investicij gradbenega značaja podjetje ne namerava vršiti, ker ne bi dobilo odobrenja za gradnjo na sedanjem mestu. Svileno prejo dobi podjetje iz mednarodne pomoči, bombažno prejo pa iz domačih predilnic. Svoje proizvode tovarna lahko plasira, ker so dobre kvalitete in pestrega asortimana.

Komisija bilance ni popravljala, razne delitve dohodka, katera korektura je izvršena s pristankom delovnega kolektiva in je tovarna

dotirala v sklad za samostojno razpolaganje 40,000.000 din, namesto prvotno dotiranih 33,947.798 din.

V letu 1953 je tovarna povečala osnovna sredstva za 4,080.900 din, od česar odpade polovico na nabavo avtomobilov. Nepravilno je, da so se te investicije financirale iz amortizacijskega sklada, ki je predviden samo za velika popravila, medtem ko se morajo nove nabavke financirati iz sklada za prosto razpolaganje. Zato komisija predlaga z ozirom na precejšnja sredstva na skladu za samostojno razpolaganje, da se prenese v breme tega sklada in v korist amortizacijskega sklada znesek 1,505.000 din ter znesek od 3,482.888 din, ki je izplačan kot akontacija iz lastnega financiranja podjetju »Singer«.

Komisija je korigirala bilanco na aktivnih in pasivnih časovnih razmejitvah za 11,380.081.15 din, kar pa je samo formalnega značaja in ne vpliva na dohodek.

Tovarna je prekoračila planirani dohodek za 240 %, kar je v glavnem posledica prevelikega tržnega dobička.

Podjetje je vkalkuliralo v svoje proizvode več amortizacije kot je znesel predpis. Zato komisija predlaga, zboru proizvajalcev, da z ozirom na visoko doseženi dohodek ta presežek odstopi MLO-ju za investicijske potrebe, in sicer v znesku 10,427.617.50 din.

Zaradi znižane akumulacije na prejo v predilnicah je tudi ta tovarna znižala ceno na svoje sirovine in izdelke v breme dohodka v znesku 49,979.192.03 din (nepredvideni dohodki).

Tovarna je dosegla v letu 1952 presežke 47,483.956 din, od česar odpade na sklad za samostojno uporabo 40,000.000, davek za presežek 2,117.960 din ter za izplačilo 4,887.510 din.

Podjetje je izplačalo v letu 1952 dve in pol plači, a izplačalo bo v letu 1953 še eno in pol plačo, skupno torej 4 presežne plače.

Prispevek za socialno zavarovanje za leto 1952 znese 36,627.686 din, a družbeni prispevek 50,399.705.81 din.

3. Litografija, Ljubljana.

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1951 ter se bavi s tiskanjem litografskih izdelkov. Poseduje samo en star stroj, katerega zmogljivost je 600—700 odtisov. Z ozirom na novo uredbo o davku na presežke plač bo podjetje prišlo v razne težave, ker zaposluje 6 kvalificiranih delavcev in ti delajo vsakodnevno čez ure, ker ni na razpolago strokovnjakov. Razen tega je kot obrtno podjetje s tako obrabljenim tiskalnim strojem obremenjeno s preveliko stopnjo akumulacije (75 % namesto s 50 %).

Komisija ni izvršila korekture bilance. Doseženi zaslužki znašajo 1,095.478 din. Povprečni plačni fond 835.182, v sklad za prosto razpolaganje je dotirano 12.000 din, davka na presežek plač je 79.703 din ter ostane za izplačilo 168.593 din. Ker je podjetje z ozirom na kvalificiran

kader delavstva izplačevalo plače po tarifnem pravilniku, ima na razpolago samo še 40.779 din, kar predstavlja polovico mesečne plače.

4. **Kavarna Bežigrad** ima tri obrate in sicer kavarno, buffet Vodovodna cesta, buffet Titova cesta. Lastnik prostorov kavarne je Majcen Ciril, kateremu podjetje plačuje obrabnino 8.000 din mesečno. Ves inventar je vreden ca 500.000 din. Od leta 1948 pa do danes je Majcen Ciril prejel za obrabnino 480.000 din, torej skoraj celotno vrednost inventarja, a še vedno je last Majcena. Prav sedaj pa zahteva povišanje obrabnine.

5. **Litostroj, Ljubljana.**

Litostroj se gradi od leta 1946 dalje. Dograjena je sivolivarna, jeklovivarna in obdelovalnica. Predvideva se, da bo v letu 1953/54 dograjena pločevinarna, za kar se predvidevajo stroški 492.000.000 din. V projektu je še izgradnja kisikarne in orodjarne.

V okviru investicij družbenega plana je do sedaj zgrajenih 12 blokov po 24 stanovanj in industrijska šola. Za prihodnji 2 leti se predvideva še gradnja dveh stanovanjskih blokov in samski dom.

Podjetje uporablja večinoma domače sirovine. Na uvožene odpade približno 20 %.

Litostroju še vedno primanjkuje visokokvalificirane delovne sile, katero bi si mogel preskrbeti, ako bi bila na razpolago stanovanja.

Glavni proizvod so turbine. Male turbine se proizvajajo še serijsko. Turbine se prodajajo tudi v inozemstvo.

Vrednost osnovnih sredstev znaša 2.123.595.577 din. V letu 1952 je podjetje prodalo osnovna sredstva v vrednosti 8.624.970 din. Prodaja se v glavnem nanaša na razne odlitke, nadalje je prodan tovorni avto Saurer, a za manjše zneske so prodana osnovna sredstva opuščenege DiD-a. Prodaja se nanaša v glavnem na državna podjetja in ustanove, ugotovljeno pa je, da sta bila prodana dva elektromotorja dvema nameščencema Litostroja. Odobrenj višjih organov za to prodajo ni. Po sklepu upravnega odbora je podjetje odpisalo investicijski del v znesku 40.047.069.58 din, kar se nanaša v glavnem na razne zasilne zgradbe za časa izgradnje Litostroja. Glavna postavka se nanaša na pripravljalna dela Gradisa (19.133.124 din). V prejšnjih letih, ko podjetje še ni imelo zgrajenih stanovanjskih blokov je izvršilo adaptacije na privatnih hišah v znesku 1.767.774.37 din. Pogodbe v tem smislu niso bile sklenjene ter so na ta način lastniki teh hiš pridobili, ker so jim hiše adaptirane.

Ker se obračunajo režijska investicijska dela samo s 45 % prispevka za socialno zavarovanje, znaša razlika pri obračunavanju akumulacije in skladov 5.985.996 din za katero vsoto se poveča amortizacijski sklad podjetja.

Komisija je izvršila korekturo izgube na preskrbi z znesku 887 tisoč 410.63 din v breme sklada plač. Ravno tako je izvršena korektura bilance

za izgubo pri DUR-u (320.122 din). Korektura izgube pri ekonomiji (6,537.237.60 din) pa je izvršena v breme sklada za prosto razpolaganje.

Popis inventure je izvršen pomanjkljivo v toliko, da popisni listi niso podpisani od članov popisne komisije. Razlika presežkov in primanjkljajev znaša 6,097.837 din ter je preknjižena v korist neposlovnih dohodkov.

Razen že omenjenih korektur je komisija izvršila popravek bilance v korist dohodka v znesku 28,762.793 din, katera vsota je bila izkazana na rezervah v pasivnih časovnih razmejitvah. Podjetje ima dve bilanci in sicer bilanco za osnovno dejavnost, kjer so vključene postranske dejavnosti za zunanjo trgovino, direkcijo preskrbe, DUR in ekonomijo in projektivni biro, ter bilance za »Voditelja gradbenih del«, ki se nanaša na gradbena dela v lastni režiji, katera ni mogel radi prezaposlenosti prevzeti Gradis. Zaradi tega sta izdani tudi dve odločbi.

Predsedujoči da predloge o pritrditvi k zaključnim računom v razpravo:

Merčun Franc:

Kar se tiče Litografije bi pripomnil, da je to podjetje last MLO, oziroma da dela za potrebe MLO. V tej stroki je pomanjkanje strokovnega kadra in ni mogoče dobiti ljudi, ki bi delo vršili v rednem delovnem času. Tu je kampanjsko delo in je treba delati nadure, s čimer pa je obremenjen plačni fond. V grafični industriji manjka predvsem strojnih delavcev. Gospodarski svet LRS je dovolil, da smejo biti zaposleni tudi upokoјenci, prav zaradi teh problemov. Zato predlagam, da se zaključni račun za podjetje Litografijo potrdi.

Krošelj Rado:

Pojasnil bi, kar se tiče Litografije, da je to majhno podjetje. Sedaj mora biti vsa embalaža označena z litografskim tiskom, kar brez dvoma zahteva veliko dela. Če bi to podjetje delalo v treh izmenah, bi komaj zadovoljilo naše potrebe.

Hencel Hinko, član strokovne komisije za pregled zaključnih računov:

Odpis osnovnih sredstev v znesku 40 milijonov dinarjev je bil v Litostroju izvršen zaradi tega, ker ta osnovna sredstva sploh več ne obstojajo. Predvsem so to bila pripravljalna dela gradbenih podjetij, ko se je gradil Litostroj in torej to niso nikake prave investicije. Poleg tega so bile odpisane adaptacije na privatnih zgradbah, kar pa je v smislu predpisa itak treba odpisati. Vsekakor pa ta odpis ne more biti zadržek za potrjevanje bilance, ker bi bil sicer odpisan ob priliki revalorizacije.

V podjetju se je nahajalo nekaj pokvarjenih motorjev, katerih tovarna ni mogla rabiti. Zaradi tega so bili ti motorji stavljeni na

razpolago široki potrošnji, pa jih tudi njej nismo mogli prodati. Končno je podjetje nekaj motorjev prodalo uslužbencem podjetja, ki so motorje popravili in potem verjetno naprej prodali. Zadeva je bila obravnavana že tudi pred Javnim tožilstvom.

Podjetje je imelo v prejšnjih letih lastne magazine za preskrbo svojega kolektiva. Dokler so bile cene ustaljene, so magazini z uspehom poslovali. Ko so pa bile cene sproščene, oziroma ko so začele nihati, je direkcija preskrbe utrpela več izgub zaradi tega, ker je pozitivne razlike morala odvajati v proračun, dočim je negativne razlike, nastale iz nabave blaga in nedržavnega sektorja, moralo kriti podjetje.

DUR je v letu 1951 še z uspehom posloval, to je v času, ko so cene bile še stalne. S sprostitvijo cen v letu 1952 so se cene prehrambenih artiklov neprimerno zvišale. S tem je seveda narasla cena hrani, katero pa se ni moglo v celoti prevaliti na abonente. Iz tega razloga so nastale izgube v preteklem letu. Skladiščnik DUR-a ni vodil točne evidence o porabi živil, kar je delno tudi povzročilo podjetju izgubo. Skladiščnik Nered Ignac je bil obtožen in je prejel v tem letu primerno kazen 4 in pol leta zopora.

Podjetje je imelo v preteklih letih več posestev in je ta posestva sukcesivno likvidiralo. Leta 1952 je Litostroj likvidiral posestvo v Špičniku nad Mariborom ter posestvo v Št. Jerneju. Po novem letu 1953 je Litostroj likvidiral tudi še zadnje posestvo v Savljah. Svoj čas je Litostroj prevzel ta posestva izčrpana in prazna, z izčrpano zemljo in praznimi hlevi. Adaptacija posestev, nakup živine, gnojenje in priprava zemlje je zahtevalo veliko finančnih sredstev, katera pa nam prevzemniki niso v celoti povrnili. Razlika med vloženimi sredstvi in odškodnino, ki smo jo prejeli od prevzemnikov, predstavlja izgubo, ki smo jo izkazali v bilanci. Tako smo v Št. Jerneju doplačali ca 2.500.000 dinarjev in v Savljah isto tako, v Špičniku pa 800.000 dinarjev. Delavski svet je na svojih sestankih izčrpno obravnaval poslovanje preskrbe, DUR-a, zlasti pa ekonomije ter sklenil, da se upravnika teh stranskih dejavnosti Litostroja preda Javnemu tožilstvu. Javno tožilstvo je zadevo že preiskovalo in jo bo verjetno odstopilo rednemu sodišču.

Beč Beti:

V predlogu komisije za potrjevanje zaključnih računov je navedeno, da je podjetje »Pletenina« doseglo 97 % družbenega plana. Nadalje, da je bilo v letu 1952 povprečno zaposlenih 311 ljudi in da je znašal povprečni zaslužek 10.434 din. Te številke so popolnoma napačne. Po podatkih, katere imam jaz in ki so vzeti iz zapisnika strokovne komisije je stanje naslednje:

Družbeni plan je bil dosežen količinsko s 109 %, finančno pa 107 %. Prosim tov. revizorja, da da v tem pogledu pojasnilo.

V letu 1952 je bilo zaposlenih povprečno 393 ljudi, povprečna plača je znašala 6.300 din, z vštetimi gibljivimi deli plač pa 8.170 din.

Ne strinjam se s tem, ko pravi tov. Vrbič, da je strokovna komisija predlagala, naj bi odvedli MLO-ju 10.000.000 din. To je bil sklep delavskega sveta že lani, ker pa je nastala razlika v ceni bombaža, te obveze nismo mogli izvršiti.

Sklep zadnje seje novega upravnega odbora je bil, da delavskemu svetu predlagamo 2.000.000 din posojila MLO-ju, torej bomo skupno odvedli MLO-ju 12.000.000 din.

Baraga Alojz:

Dotaknil bi se še vprašanja povprečka plač. Pri nas na železnici znaša ta povpreček 7.200 dinarjev, dočim pri drugih podjetjih večinoma nad 10.000 dinarjev. Pripomnim, da imajo druga podjetja še to ugodnost, da prejmejo letni dobiček. Zato smatram za potrebno, da bi se v tem pogledu podvzeli potrebni ukrepi.

Vipotnik Albin:

To je predvsem naloga sindikata. Vprašanje je, ali je sindikat v tej stvari že kaj pokrenil.

Baraga Alojz:

Zdi se mi, da so tudi povprečki plač previsoki, če primerjamo s plačami železničarjev in še več drugih uslužbencev, zlasti v državni službi. Vsak pošten državljan bi se moral zavedati, da smo mi tudi nujno potrebni v družbeni skupnosti. Delo pri železnici pa je verjetno težje in odgovornejše. Mi delamo dan in noč ob vsakem vremenu. Praznikov mi ne poznamo, niti državnih ne. Mesečno delamo 240—248 ur, ne dobimo pa nobene nagrade za to. S pretiranim dviganjem vaših plač in delitvijo (celo neupravičenih) presežkov ste nam zmanjšali kupno moč in nevarno ogrožate naš življenjski standard. Življenjski standard zvišuje večja proizvodnja, večje plače pa samo zmanjšujejo vrednost denarja ali pa protežira uslužbenstvo iz ene stroke, kjer ima možnost dviganja plač, živi boljše na račun drugega, ki enako ali več daje skupnosti.

Drugo vprašanje so dnevnice. Naš vlakospremnik, naj bo to strojevodja ali vlakovodja ali zavirač, pelje vlak v Sežano. Če vozi tovorni vlak se vedno vrača šele po 24 urah, dnevnicca znaša 80 do 100 din. Če nekdo potuje iz podjetja, ima dnevnicco 300 do 500 ali več dinarjev. S tem mislim le poudariti, da je potrebna večja socialistična zavest, da se bo socializem gradil za vse, ki skupnosti enako dajejo. Presežke in zviševanja plač pa bo potrebno poleg uredbe o obdavčenju presežkov plač omejiti še z drugimi energičnimi ukrepi.

Vipotnik Albin:

Prav je, da je zbor proizvajalcev o stvari informiran. Mi bomo to vašo borbo tudi podprli. Naloga vaše sindikalne organizacije pa je, da se bori za zvišanje prejemkov z ozirom na to, da so vaši prejemki manjši kot v ostalih podjetjih.

Kolenc Alojz:

Naša sindikalna podružnica rešuje to zadevo že dve leti, a to vprašanje še danes ni rešeno in se vleče iz dneva v dan. Z ozirom na dviganje cen na trgu so naši ljudje, ki imajo nizke plače, precej prizadeti. Meni se čudno zdi, zakaj se danes ta dobiček ne uporablja za druge namene. Jaz bi bil mnenja, da bi šel ta dobiček v mestni, republiški ali zvezni fond ter naj bi se uporabil za gradnjo stanovanj ali šol.

Vipotnik Albin:

Potrebno je, da komisija iznese konkretne predloge za podjetja, pri katerih je potrebno izvršiti še ponovne preglede. Glede plač pa se pripravljaja nov sistem, kateri bo stopil v veljavo verjetno v jeseni.

Baraga Alojz:

Tovarna Pletenin je po poročilu dosegla proizvodni plan z 97 %, po izjavi tov. Bečeve pa s 107 %. Od kod presežek vsakemu za štiri plače? To po mojem ni zaslužek po delu, to je komercialni dobiček, ki njim ne pripada.

Kristan Franc:

Eno stvar moramo ločiti. Kar delavec zasluži s pridnimi rokami, požrtvovalnim delom, vse to je upravičen dobiček. Tisti dobiček, ki pa je ustvarjen po komercialni liniji, n. pr. če je tovarna Pletenina kombinirana drago prodajala, pa ni pravičen dobiček ter smatram to za gospodarski kriminal, kajti za kriminal ni smatrati samo to, če nekomu vzameš 10 dinarjev. Zanima me, če sta dve in pol plači, ki so jih prejeli v Pletenini, vračunane v rednem plačnem fondu.

Pri podjetju Tekstil je ugotovljeno, da je znašal povprečni plačni fond 749 %. To podjetje ima samo višje kvalificirane ljudi. Bili pa so toliko pošteni, da si niso delili takih dobičkov. Tudi glede norm sem mnenja, ker poznam delo, da se za 10 % lahko presežejo, za 40 % pa nikakor ne. Mislim, da v Pletenini niso upravičeni do takega dobička.

Vrbič Ladislav, finančni revizor, pojasni:

Kar se tiče povprečka zaslužka v tovarni Pletenina, Karton in Knjižgoveznica, bomo ponovno pregledali, da bomo dobili točno sliko.

Kristan Franc:

Predlagam, da se zadeva za Pletenino ponovno razčisti.

Vipotnik Albin:

Zbor proizvajalcev se ne more podrobno poglobiti v vsako stvar. Za to imamo komisijo, ki ji verjamemo in se na njen predlog opiramo. Za podjetje Pletenino pa naj se zaključni računi pripravijo do prihodnje seje.

Šterbenk Miro:

Vprašal bi, kdaj se bodo potrjevali zaključni računi za ostala podjetja.

Vipotnik Albin:

Zaključni računi bodo predloženi v potrditev, čim bo uspelo komisiji pregledati vsa podjetja.

Predsedujoči da na glasovanje predlog o potrditvi zaključnih računov 55 zgoraj navedenih podjetij (razen tovarne Pletenina).

Soglasno sprejeto!

III. RAZNO

Rot Alojz:

Glede plačevanja nadur delavcem bi pripomnil, da bi delavci radi delali popoldne, če ne bi bilo treba od tistega zaslužka plačati davek.

Rakušček Zdravko:

Nemogoče je, da bi o tem zbor proizvajalcev postavil kak sklep, ker je prav v zvezi z delom, ki ga vršijo delavci izven delovnega časa, izšla uredba glede plačevanja teh nadur.

Beč Beti:

V zvezi s prejšnjo diskusijo glede tovarne Pletenina bi prosila, da bi se še enkrat izvršil pregled zaključnih računov, ker na ta način bo možno priti do realnih števil. Potrebno pa je, da se v tej zadevi pokliče nekoga iz podjetja, kateremu je zadeva bolj poznana kot meni.

Vrhovec Franc:

Za podjetja opekarske stroke bi prosil, da komisija sporoči, ali bo odobreno, da se zviša povpreček plačnega fonda.

Vipotnik Albin:

Komisija dela po teh vprašanjih in upamo, da bomo na prihodnji seji zbora proizvajalcev to že odobrili.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsedujoči zaključijo sejo ob 18. uri.

Vodja zapisnika:

dr. Dular Marjan, l. r.

Predsedujoči:

Vipotnik Albin, l. r.

Overiteljja zapisnika:

Rotar Ludvik, l. r.

Petrič Ivanka, l. r.